

Bruxelles, den 24.10.2023
COM(2023) 650 final

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

Rapport om status over energiunionen 2023

**(i henhold til forordning (EU) 2018/1999 om forvaltning af energiunionen og
klimainsatsen)**

{SWD(2023) 646 final}

INDLEDNING OG HOVEDPUNKTER

Sidste år, netop som verden begyndte at komme på fode igen efter den økonomiske krise, der blev udløst af den globale pandemi, stod Den Europæiske Union (EU) over for en af sine største udfordringer siden sin oprettelse som følge af krigen, der raser på vores kontinent, og den værste globale energikrise i årtier. Ukraine kom under et uberettiget og uprovokeret militært angreb, og Rusland anvendte energiforsyninger som våben med det formål at afbryde forsyningen af fossile brændstoffer til Europa og dermed skade vores økonomi.

Der var behov for en indsats for at spare energi, diversificere vores energiforsyning og fremskynde omstillingen til ren energi og dermed blive mindre afhængig af import af russiske fossile brændstoffer så hurtigt som muligt. EU og dets 27 medlemsstater gjorde en stærk, beslutsom og fælles indsats. Kommissionen foreslog **REPowerEU-planen**, som i løbet af året blev ledsaget af en række **lovgivningsmæssige nødforanstaltninger**, der blev vedtaget hurtigt. Sammen med EU formåede vi at undgå afbrydelser i energiforsyningen, det lykkedes os at lette presset på energimarkedene, og vi øgede forsyningen af ren vedvarende energi. I maj 2023 producerede EU for første gang i historien mere elektricitet med vind- og solenergi end med fossile brændstoffer.

Kort sagt er det lykkedes EU at undgå den værste af energikrisen. Samtidig har vi brugt krisen til at styrke vores mål om at fremskynde omstillingen til ren energi, som har til formål at gøre Europa til det første klimaneutrale kontinent senest i 2050. Den europæiske grønne pagt, EU's "reaktion på historiens krav"¹, er nu ikke blot en klimamæssig nødvendighed og Europas vækststrategi², men også en nødvendighed med hensyn til EU's energisikkerhed og -autonomi. Den europæiske grønne pagt er blevet et centralt element i vores overordnede økonomiske strategi og en vigtig katalysator for vækst og konkurrenceevne.

De værste konsekvenser af krisen kan nu ligge bag os, men der er ingen grund til at hvile på laurbærrerene. Energimarkedene er fortsat sårbare, subsidierne til fossile brændstoffer er steget under krisen, inflationen er stadig høj, vores kritiske infrastruktur skal beskyttes, herunder mod sabotage, og krisens virkninger viser risikoen forbundet med afhængighed af upålidelige kilder. På længere sigt er EU nødt til fortsat at sikre økonomisk overkommelig, pålidelig og tilgængelig energi til husholdningerne og styrke industriens og økonomiens industrielle og økonomiske konkurrenceevne for fortsat at være en central global aktør. Energikrisen og forstyrrelserne i forsyningskæden i de seneste to år viser, hvor vigtigt det er at opskalere produktionskapaciteten i EU's nettonulindustri og styrke dens konkurrenceevne. I forordningen om nettonulindustri³ foreslog Kommissionen vigtige reformer for at øge produktionskapaciteten i EU, som skal suppleres med foranstaltninger til bedre at beskytte vores industri mod markedsforvridninger forårsaget af tredjelande. En stærk europæisk cleantechindustri er afgørende for EU's fremtid.

Den årlige rapport om status over energiunionen er sammen med de ledsagende rapporter et vigtigt instrument til at gøre status over EU's fremskridt hen imod målsætningerne for energiunionen⁴ og omstillingen til ren energi i overensstemmelse med energi- og klimamålene. I dette års rapport ses tilbage

---

¹ [Kommissionsformand Ursula von der Leyens tale om Unionens tilstand 2023.](#)

² Jf. investeringsplanen for den europæiske grønne pagt (COM(2020) 21).

³ COM(2023) 161 final.

⁴ Energiunionen støtter omstillingen til ren energi, da den forener alle aspekter af energipolitikken i en sammenhængende, integreret tilgang. Energiunionen er baseret på fem dimensioner: 1) sikkerhed, solidaritet og tillid, 2) et fuldt integreret indre energimarked, 3) energieffektivitet, (4) klimaindsats og dekarbonisering af økonomien og 5) forskning, innovation og konkurrenceevne.

på, **hvordan EU reagerede på hidtil usete kriser og udfordringer** i den nuværende Kommissions mandatperiode, og der ses på de resterende udfordringer.

Rapporten er inddelt i tre dele: Første del indeholder en beskrivelse af, hvordan de høje klima- og miljøambitioner i den europæiske grønne pagt dannede grundlag for EU's kriseresponsstrategi og en strategi for vækst og konkurrenceevne. I anden del analyseres status for gennemførelsen af energiunionens fem dimensioner på grundlag af Kommissionens vurdering af **medlemsstaternes statusrapporter om deres nationale energi- og klimaplaner**. Den sidste del peger i retning af fremtidige udfordringer for EU's energisystem og energipolitik.

Sammen med denne rapport offentliggøres en række **ledsagende rapporter** som beskrevet nedenfor. De giver en mere dybdegående vurdering af fremskridtene med energiunionens initiativer inden for dens fem dimensioner og omstillingen til ren energi.

- **Vurdering af fremskridtene hen imod målsætningerne for energiunionen og klimaindsatsen**⁵⁶
- **Statusrapport om konkurrenceevnen 2023**⁷
- Rapport om **bæredygtig bioenergi** i henhold til forordning (EU) 2018/1999⁸
- Rapport om **renovering af den nationale masse af beboelsejendomme og erhvervsbygninger** og om næsten energineutrale bygninger i henhold til forordning (EU) 2018/1999⁹
- Rapport om **gennemførelsen af elektricitetsdirektivet** (direktiv (EU) 2019/944)¹⁰
- Rapport om **energisubsidier** i EU 2023¹¹
- **Statusrapport om klimaindsatsen**¹²
- Rapport om **kvotemarkedets funktion i 2022**¹³
- Rapport om **kvaliteten af benzin og diesel til brug for vejtransport**¹⁴
- Rapport om **gennemførelse af direktiv 2009/31/EF om geologisk lagring af kuldioxid**¹⁵

---

⁵ Hver medlemsstat skal hvert andet år aflægge rapport til Kommissionen om status for gennemførelsen af sin nationale energi- og klimaplan i form af en integreret national energi- og klimastatusrapport, der omfatter energiunionens fem dimensioner. Hvor det er muligt, gøres der i rapporteringen og vurderingen brug af sammenlignelige energistatistikker. Som følge heraf vedrører de seneste konsoliderede data på visse områder 2021 eller 2022. Data med en skæringsdato i 2021 afspejler ikke, at mange medlemsstater har foretaget betydelige skift væk fra import af fossile brændstoffer fra Rusland siden begyndelsen af Ruslands angrebskrig mod Ukraine.

⁶ SWD(2023) 646.

⁷ COM(2023) 652.

⁸ Bilag I til COM(2023) 650.

⁹ Bilag II til COM(2023) 650.

¹⁰ Bilag III til COM(2023) 650.

¹¹ COM(2023) 651.

¹² COM(2023) 653.

¹³ COM (2023) 654 (som vil blive vedtaget den 31. oktober 2023)

¹⁴ COM(2023) 655.

¹⁵ COM(2023) 657.

Status over energiunionen — vigtigste resultater i 2023

- **EU diversificerede hurtigt sin energiimport væk fra Rusland**, hvilket i sidste ende sikrede energiforsynings sikkerheden. **EU's energiplatform** bidrog til EU's diversificeringsmål gennem en **mekanisme til efterspørgselsaggregering**. I oktober 2023 var der blevet gennemført tre udbudsrunder med en aggregeret efterspørgsel på 44,75 mia. m³), hvor buddene beløb sig til 52 mia. m³.
- Den samlede import af russisk gas faldt til ca. 80 mia. m³ i 2022 og til ca.¹⁶ 40-45 mia. m³ i 2023 sammenlignet med 155 mia. m³ om året før krisen.
- For at kompensere for den reducerede import fra Rusland **udvidede EU sin import af naturgas og LNG fra Norge og USA**. Mens importen af russisk flydende naturgas (LNG) er steget, er den samlede andel af russisk gas (LNG og naturgas via rørledninger) af EU's samlede gasimport faldet fra 45 % til 50 % i årene før krisen til 15 % og andelen af russisk rørledningsgas til under 10 % siden januar 2023.
- EU har også udvidet den **globale indsats for at tilskynde til øget reduktion af metan**, både som led i klimainsatsen og som støtte til energisikkerhed. Udforskning af de såkaldte "I indsamler/vi køber"-ordninger øger tilgængeligheden af gasforsyning i EU og på det globale marked.
- **EU og dets energiintensive industri reducerede sin efterspørgsel efter energi** i forhold til niveauet før covid-19-krisen, bl.a. ved at spare mere end 18 % af gassen i forhold til de foregående fem år¹⁷. Samtidig fyldte EU sine gaslagerfaciliteter op til 95 % forud for vinteren 2022-2023 og forhindrede energifbrydelser. EU nåede også sit mål om, at gaslagerfaciliteter skal fyldes op til 90 % den 18. august, mere end to måneder før fristen den 1. november 2023.
- EU fremskyndede installationen af kapacitet til vedvarende energi og producerede stigende mængder elektricitet fra vedvarende energikilder. I 2022 blev **39 %** af elektriciteten produceret af vedvarende energikilder, og i maj 2023 producerede EU for første gang **mere elektricitet med vind- og solenergi end med fossile brændstoffer**¹⁸. I 2022 var et rekordår for **installeret ny solcellekapacitet (41 GW)**, hvilket er 60 % mere end i 2021 (26 GW). Der blev opnået lignende resultater med **onshore- og offshorevindkapacitet** (45 % mere kapacitet end i 2021), også takket være fremskyndede tilladelsesprocesser.
- **EU nåede til enighed om øgede mål for omstillingen til ren energi** i overensstemmelse med REPowerEU og den europæiske grønne pagt. Medlovgiverne er blevet enige om målet om **42,5 % vedvarende energi i EU's energimiks senest i 2030** med en ambition om at nå op på 45 % og om målet om at **reducere det endelige energiforbrug på EU-plan med 11,7 % senest i 2030** i forhold til fremskrivningerne i referencescenariet fra 2020.
- EU's eksisterende klima- og energilovgivning har allerede ført til, at **EU's drivhusgasemissioner er faldet med 32,5 % i forhold til 1990**, mens EU's økonomi er vokset med ca. 67 % i samme periode, således at væksten ikke længere hænger sammen med emissionerne.
- I marts 2023 foreslog Kommissionen en **målrettet reform af udformningen af elektricitetsmarkedet og af forordningen om integritet og gennemsigtighed på engrosenergimarkedene**. De foreslåede bestemmelser har til formål at gøre EU's industri ren og mere konkurrencedygtig og omfatter strukturelle foranstaltninger for at styrke og beskytte forbrugerne og mindske gassens dominerende indflydelse på elpriserne. Den foreslåede reform

¹⁶ Det nuværende tal for den russiske gasimport mellem januar og august 2023 er 28 mia. m³.

¹⁷ Gennemsnit over 5 år i forhold til gasforbruget mellem august 2022 og august 2023.

¹⁸ [EU fossil generation hits record low as demand falls](https://ember-climate.org/). Ember (ember-climate.org).

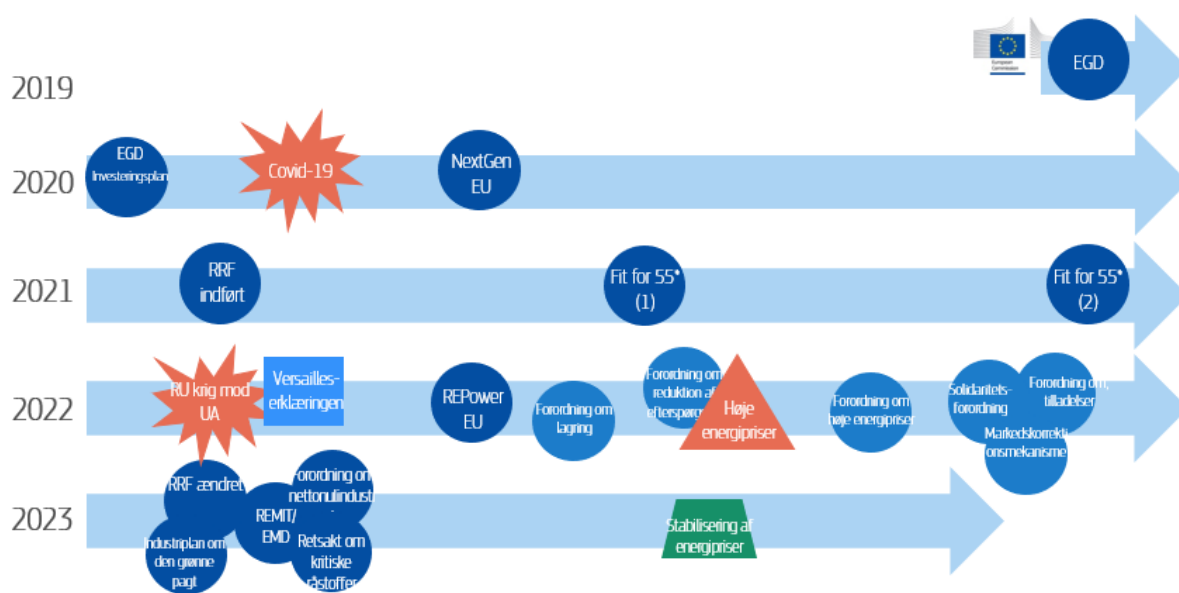
vil fremme konkurrencedygtige markeder og gennemsigtig prisfastsættelse med henblik på at gøre EU's energisystem egnet til en dekarboniseret økonomi.

- *Sideløbende med disse tiltag blev der indført støtteforanstaltninger med det formål at **kompensere husholdninger og virksomheder for høje energipriser**. Det lykkedes at reducere energikrisens indvirkning på leveomkostningerne. Selv om antallet af personer, der er berørt af energifattigdom, steg med 10,7 millioner i hele EU, ville stigningen have været endnu større uden de politiske tiltag.*
- ***Kommissionen har støttet medlemsstaternes optimering af brugen af vores gasinfrastruktur** I de seneste måneder har EU gjort bemærkelsesværdige fremskridt med hensyn til at diversificere sine energiforsyninger og styrke den eksisterende naturgasinfrastruktur gennem rørledninger, f.eks. Baltic Pipe, gasforbindelsen mellem Polen og Slovakiet, gasforbindelsen mellem Grækenland og Bulgarien, der muliggør tilbagegående strømme mellem Frankrig og Tyskland og LNG-terminaler, f.eks. i Tyskland, Italien og Finland.*
- *Den 16. marts 2022, kort efter den russiske invasion af Ukraine, **synkroniserede EU Ukraine og Moldova med det kontinentale europæiske net**, en historisk milepæl. Kommercielle elektricitetsbørser opstartede i sommeren 2022. De baltiske lande er blevet enige om at fremskynde synkroniseringen af deres net med det kontinentale europæiske net frem til februar 2025.*
- *I januar 2023 nåede medlemsstaterne til **enighed om ikkebindende mål for 2050 for produktionen af vedvarende offshoreenergi** med mellemliggende mål for 2030 og 2040 for hvert af EU's fem havområder. De nye 2030-mål er næsten dobbelt så høje som målet på 61 GW, der er fastsat i Kommissionens 2020-strategi. Der er således en overordnet ambition om at installere ca. 111 GW kapacitet til produktion af vedvarende offshoreenergi inden udgangen af dette årti, og den stiger til ca. 317 GW inden midten af århundredet i overensstemmelse med EU-strategien for vedvarende offshoreenergi.*
- *I maj 2023 fremsatte Kommissionen **landespecifikke henstillinger under det europæiske semester** om den grønne omstilling til alle medlemsstater med særligt fokus på vedvarende energi, energiinfrastruktur og energieffektivitet.*
- *Gennemførelsen af **genopretnings- og resiliensfaciliteten** er godt i gang. Ud af de 705 milepæle og mål, der indtil videre er opfyldt på tilfredsstillende vis, bidrager 261 til klimamålet. Siden den 1. marts 2022 er der gjort størst fremskridt på politikområderne energieffektivitet, bæredygtig mobilitet, vedvarende energi og net. De 27 nationale genopretnings- og resiliensplaners samlede anslåede klimabidrag beløber sig til 254 mia. EUR, hvilket svarer til 50 % af deres samlede tildeling.*
- *I februar 2023 vedtog EU den **ændrede forordning om genopretnings- og resiliensfaciliteten**, som indeholder bestemmelser om yderligere finansiering (op til 166 mia. EUR) til investeringer og reformer, som vil opfylde REPowerEU-målene.*
- *Det skal bemærkes, at den første **vurdering i 2023 af medlemsstaternes fremskridt med gennemførelsen af deres nationale energi- og klimaplaner**, som blev forelagt i 2019, viser, at der stadig er behov for et betydeligt ambitionsniveau og en betydelig gennemførelsesindsats for at opfylde EU's øgede 2030-mål og holde kursen for at opnå klimaneutralitet senest i 2050.*

1. DEN EUROPÆISKE GRØNNE PAGT SOM VÆKSTSTRATEGI OG KRISERESPONS: PÅ VEJEN MOD KLIMANEUTRALITET

1.1 Den europæiske grønne pagt og energionionen: status og fremskridt i kølvandet på kriser

Helt tilbage fra starten af den europæiske integration har energi spillet en central rolle. I 1952 oprettede Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab, EU's forgænger, et indre marked for kul og stål ved at samle den vigtigste energikilde på daværende tidspunkt. Et par år senere blev Euratom og Romtraktaten (1957) oprettet for at skabe et fælles marked for udvikling af fredelige anvendelser af kerneenergi. I 1990'erne blev vedvarende energi sat på den europæiske dagsorden med de første vejledende mål. Lissabontraktaten (2007) nedfældede energipolitikken i EU-traktaterne som et område med delt kompetence mellem medlemsstaterne og EU. Siden da er dens betydning steget støt, hvilket den nuværende Kommissions dagsorden også vidner om.

Figur 1: Tidslinje siden den nuværende Kommissions tiltrædelse¹⁹

Kort efter sin tiltrædelse bebudede kommissionsformand Ursula von der Leyen den **europæiske grønne pagt**²⁰ som en overordnet politisk prioritet. Kommissionen forpligtede sig til at tackle energi-, klima- og miljømæssige udfordringer og opnå klimaneutralitet senest i 2050 i overensstemmelse med Parisaftalen. I henhold til den **europæiske klimalov**²¹ skal EU's økonomi reducere sine drivhusgasemissioner med mindst 55 % i forhold til niveauet i 1990 senest i 2030, og EU skal være klimaneutral inden 2050. Dette kræver en omstilling af EU til et samfund, der beskytter sin naturkapital, med en moderne, ressourceeffektiv og konkurrencedygtig økonomi baseret på ren energi. For at nå dette mål spiller omstillingen af energisystemet

¹⁹ Forslagene i den første "Fit for 55"-pakke omfattede direktivet om vedvarende energi, direktivet om energieffektivitet, energibeskatningsdirektivet og den sociale klimafond. Forslagene i den anden "Fit for 55"-pakke omfattede direktivet om bygningers energimæssige ydeevne og pakken om markeder for brint og dekarboniseret gas.

²⁰ COM(2019) 640 final.

²¹ Forordning (EU) 2021/1119.

en afgørende rolle, da produktion og anvendelse af energi tegner sig for mere end 75 % af EU's drivhusgasemissioner. **Energiunionen** støtter omstillingen til ren energi, da den forener alle aspekter af energipolitikken i en sammenhængende, integreret tilgang. Energiunionen er baseret på fem dimensioner: 1) sikkerhed, solidaritet og tillid, 2) et fuldt integreret indre energimarked, 3) energieffektivitet, (4) klimainsats og dekarbonisering af økonomien og 5) forskning, innovation og konkurrenceevne. Alle dimensioner er afgørende for den europæiske grønne pagt og for EU's erklærede ambition om at være global leder ved håndteringen af udfordringen med klimaændringer og miljøforringelse ved at foregå med et troværdigt eksempel for energiomstillingen.

Kun fire måneder efter Kommissionens tiltrædelse markerede udbruddet af **COVID-19-pandemien** et vendepunkt i det planlagte arbejde, og Kommissionen gik over til krisestyring. Omfattende nedlukninger forårsagede en alvorlig økonomisk krise. Kommissionen traf en strategisk beslutning om at fremskynde omstillingen af økonomien og samfundet og anvende den europæiske grønne pagt som en **genopretnings- og vækststrategi**.

Kommissionen udformede **NextGenerationEU-genopretningsinstrumentet**²², hvorigennem den rejser midler gennem låntagning på kapitalmarkederne på vegne af EU som helhed i et hidtil uset omfang. Det gør det muligt for Kommissionen at tilbyde mere attraktive vilkår, som kommer modtagerne af Kommissionens finansieringsprogrammer til gode. Det betyder, at EU kan yde lån til medlemsstaterne under **genopretnings- og resiliensfaciliteten** i overensstemmelse med EU's kreditvurdering og skala som udsteder. Under dette instrument er EU blevet den største udsteder af grønne obligationer på verdensplan. Mindst 37 % af genopretnings- og resiliensfaciliteten er rettet mod reformer og investeringer i grønne teknologier og kapaciteter, herunder inden for bæredygtig mobilitet, energieffektivitet, vedvarende energi, tilpasning til klimaændringer, den cirkulære økonomi og biodiversitet. Dette har muliggjort massive investeringer i omstillingen til ren energi, samtidig med at konsekvenserne af den økonomiske krise blev lettet.

Samtidig med at Kommissionen fremmer genopretningen efter krisen og kanaliserer yderligere investeringer i retning af målene i den europæiske grønne pagt, har den iværksat en række lovgivningsmæssige foranstaltninger for at gøre fremskridt med omstillingen til ren energi og dens øgede klimamål for 2030. I juli og december 2021 foreslog Kommissionen "**Fit for 55**"-pakken, en række forslag til revision og ajourføring af EU's energi-, klima- og biodiversitetslovgivning. Den omfattede bl.a. forslag til **direktivet om vedvarende energi**²³, **direktivet om energieffektivitet**²⁴, **energibeskatningsdirektivet**²⁵, **direktivet om bygningers energimæssige ydeevne**²⁶, **pakken om markeder for brint og dekarboniseret gas**²⁷, **forordningen om reduktion af metanemissioner i energisektoren**²⁸, en **social klimafond**²⁹ og en række andre forslag, der har til formål at styrke princippet om, at forurenere betaler, og biodiversitetsaspekter og at forøge naturlige kulstofdræn. Forhandlingerne om disse vigtige sager har gjort betydelige fremskridt og er i vid udstrækning allerede afsluttet i 2023. Medlovgiverne godkendte et højere mål for vedvarende energi og et højere energieffektivitetsmål.

---

²² COM(2020) 456 final.

²³ COM(2021) 557 final.

²⁴ COM (2021) 558 final, direktiv (EU) 2023/1791.

²⁵ COM(2021) 563 final.

²⁶ COM (2021) 802 final, igangværende forhandlinger.

²⁷ COM(2021) 803 final, COM(2021) 804 final.

²⁸ COM(2021) 805 final.

²⁹ COM (2021) 568 final, vedtaget forordning (EU) 2023/955.

Forhandlingerne om bygningers energimæssige ydeevne og lovgivningen om brintmarkedet og dekarboniseret gaskmarked er i gang, og medlovgiverne sigter mod at nå frem til en aftale inden udgangen af 2023. Forhandlingerne om energibeskatningsdirektivet er også i gang og forventes afsluttet i 2024.

I februar 2022 begyndte Ruslands uberettigede og uprovokerede angrebskrig mod Ukraine. Sammen med forudgående russisk **manipulation af brændstofforsyninger og -priser** som et middel til at lægge pres på Europa bidrog dette til den alvorlige energipriskrise, der allerede var begyndt at udvikle sig i efteråret 2021. Energifriserne toppede i august 2022 med 294 EUR pr. MWh for gas og 474 EUR pr. MWh for elektricitet³⁰, hvilket øgede leveomkostningerne betydeligt, svækkede EU-virksomhedernes globale konkurrenceevne og begrænsede produktionen i energiintensive industrier³¹. EU og dets medlemsstater stod igen sammen og blev enige om at udfase EU's afhængighed af russiske fossile brændstoffer senest i 2027. Medlemsstaterne gennemførte forskellige foranstaltninger for at afbøde virkningerne af høje energipriser, navnlig gennem direkte støtte til de endelige forbrugere. Desuden tilskyndede medlemsstaterne til energibesparelser og greb ind på både engros- og detailmarkederne for energi³².

Kommissionen ledede EU's reaktion på energikrisen og vedtog i maj 2022 **REPowerEU-planen**³³, herunder en **strategi for EU's eksterne engagement på energiområdet**³⁴. Den havde som mål at spare energi og håndtere høje energipriser, diversificere energiforsyningen og fremskynde omstillingen til ren energi yderligere, idet det endelige mål var at bringe afhængigheden af import af russiske fossile brændstoffer til ophør senest i 2027.

REPowerEU-planen øgede også finansieringsmulighederne under genopretnings- og resiliensfaciliteten, som blev det vigtigste instrument til at kanalisere EU-midler til støtte for REPowerEU-målene. Efter vedtagelsen af **REPowerEU-forordningen**³⁵ forventedes medlemsstaterne at indgive særlige nye kapitler³⁶ som led i deres ajourførte genopretnings- og resiliensplaner, hvori de skitserer reformer og investeringer, der har til formål at øge modstandsdygtigheden, sikkerheden og bæredygtigheden i EU's energisystem. Indtil videre har medlemsstaterne inden for rammerne af de eksisterende planer øremærket 50 % af deres tildeling, dvs. i alt 252 mia. EUR, til foranstaltninger, der bidrager til klimamålet og dermed støtter REPowerEU-målene og energiafhængigheden.

Ud over **REPowerEU-planen og forordningen om gaslagring**³⁷, som var den første lovgivning, der blev foreslået som reaktion på krisen i marts 2022, foreslog Kommissionen og vedtog Rådet på rekordtid flere

---

³⁰ Priserne er baseret på ugentlige gennemsnit af gaspriserne for day-ahead-Title Transfer Facility og et vægtet gennemsnit af elpriserne på EU's vigtigste elmarkeder (DE, ES, FR og NL) og Nord Pool-markedet (DK, EE, LV, LT, FI, SE og NO). Intraday-gaspriserne toppede med over 320 EUR pr. MWh.

³¹ På day-ahead-engrosmarkedet fastsættes den pris, som alle markedsdeltagere opnår, af det sidste kraftværk, der er nødvendigt for at efterkomme efterspørgslen, og som er det kraftværk, der har de højeste marginalomkostninger, når markederne er klar. En kraftig stigning i prisen på gas og stenkul kan føre til stigninger i de priser, som gas- og kulfyrede produktionsanlæg byder på day-ahead-engrosmarkedet. Dette kan forhøje priserne på day-ahead-markedet i hele Unionen, da gas- og kulfyrede kraftværker ofte er dem, der har de højeste marginalomkostninger, som er nødvendige for at imødekomme efterspørgslen efter elektricitet.

³² [ACER: Assessment of emergency measures in electricity markets.](#)

³³ COM(2022) 230 final.

³⁴ JOIN(2022) 23 final.

³⁵ Forordning (EU) 2023/435.

³⁶ Inden for rammerne af instrumentet for teknisk støtte har Kommissionen hjulpet 17 medlemsstater (BE, BG, CY, CZ, EE, EL, ES, FI, HR, HU, IE, IT, PL, PT, RO, SI og SK) med at gennemføre REPowerEU-initiativet og udpege reformer og investeringer med henblik på at udfase importen af fossile brændstoffer fra Rusland.

³⁷ COM/2022/135 final — forordning (EU) 2022/1032.

nødlovgivningsinitiativer i henhold til artikel 122 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) i løbet af 2022 for at afbøde energikrisens virkninger i industrien og husholdningerne. Disse omfattede **forordningen om reduktion af gasefterspørgslen**³⁸, **forordningen om håndtering af høje energipriser**³⁹, **solidaritetsforordningen**⁴⁰, **markedskorrektionsmekanismen**⁴¹ og **forordningen om en ramme for fremskyndelse af udbredelsen af vedvarende energi**⁴². Disse initiativer bidrog til at sikre gasforsynings sikkerheden ved at reducere efterspørgslen efter gas med 18 % og elektricitet (i spidsbelastningsperioder) og fremskynde udbredelsen af vedvarende energi. De havde også til formål at om dirigere energiproducenternes ekstraordinære fortjeneste til forbrugerne og industrien, reducere uforholdsmæssigt store prisstigninger og styrke **solidariteten** mellem medlemsstaterne, således at en medlemsstat træder til, når en anden medlemsstat risikerer at stå i en situation med gasforsyningsknaphed. Medlemsstaterne besluttede at samle deres efterspørgsel efter gas gennem **EU's nyoprettede energiplatform**⁴³ og tage de første skridt i retning af fælles indkøb gennem **AggregateEU**, mekanismen til efterspørgselsaggregering. Forordningen om reduktion af gasefterspørgslen er i mellemtiden blevet forlænget. Andre foranstaltninger vedtaget i henhold til artikel 122 i TEUF har vist sig at være nyttige på lang sigt og indgår allerede eller vil i fremtiden kunne indgå i permanent lovgivning.

Samtidig støttede EU **Ukraines energisystem** ved at stille 4 969 elgeneratorer og 2 507 transformere til rådighed gennem EU's civilbeskyttelsesmekanisme, **Energifællesskabets sekretariats oprettelse** af en **energistøttefond for Ukraine** med nuværende donortilsagn på 218 mio. EUR, donation af 5 700 solpaneler og stabilisering af Ukraines og Moldovas elektricitetssystemer gennem synkronisering med det kontinentale europæiske net. EU støttede også Ukraine med over 54,8 mio. EUR i materiel bistand og bistand forbundet med nuklear sikkerhed. Sammen med Energifællesskabet støtter Kommissionen Ukraine, Moldova og Vestbalkan i deres fortsatte tilpasning til gældende EU-ret, hvilket er et vigtigt skridt i forberedelserne til fremtidig tiltrædelse af EU. Gennem internationale koordineringsmekanismer såsom **G7+-koordinationsgruppen** koordinerer EU reaktionen på Ruslands målrettede destruktionskampagne rettet mod Ukraines energiinfrastruktur med globale aktører.

Et andet afgørende skridt, der blev taget for at opretholde strategisk autonomi, var at forberede sig på fremtiden ved at sikre forsyningssikkerhed med hensyn til **nettonul teknologi** og **kritiske råstoffer** til den dobbelte omstilling. Den nuværende geopolitiske kontekst har også øget konkurrencen i nettonulindustrien, og globale marked for vigtige masseproducerede nettonul teknologier forventes at tredobles frem til 2030 med en årlig værdi på ca. 600 mia. EUR. Desuden har flere lande uden for EU iværksat initiativer⁴⁴ for at fremme udviklingen af indenlandske værdikæder for ren energiteknologi. Kombinationen af den direkte og indirekte virkning af høje energipriser og den økonomiske og geopolitiske uro førte til stigende produktions- og installationsomkostninger for vindenergi projekter og i mindre grad for solenergi projekter⁴⁵. Når man ser på værdikæderne for ren energi, er EU stærkt afhængig af lande uden for

---

³⁸ COM(2022) 361 — Rådets forordning (EU) 2022/1369.

³⁹ COM(2022) 473 — Rådets forordning (EU) 2022/1854.

⁴⁰ COM(2022) 549 — Rådets forordning (EU) 2022/2576.

⁴¹ COM(2022) 668 — Rådets forordning (EU) 2022/2758.

⁴² COM(2022) 591 — Rådets forordning (EU) 2022/2577.

⁴³ [EU's energiplatform](#).

⁴⁴ F.eks. den amerikanske Inflation Reduction Act fra 2022, Made in China 2025-planen og den japanske Basic Plan for the GX: Green Transition Policy.

⁴⁵ Ifølge nogle interessenter steg omkostningerne til opførelse af havvindmølleparker i EU med op til 40 % i 2023.

EU for at få adgang til materialer og produkter, der er afgørende for udbredelsen af rene energiteknologier, og EU afhænger af Kina i mindst ét trin i værdikæderne. Hvis man specifikt ser på solenergisektoren, var næsten alle solgte paneler i EU i 2022 importeret, og ca. 90 % kom fra Kina. I løbet af de sidste fem år er der blevet brugt 18,5 mia. EUR, dvs. 91 % af alle udgifter til import af solcellepaneler, på kinesiske produkter.

Industriplanen for den grønne pagt⁴⁶, der blev vedtaget i februar 2023, skitserede planer, der skal sikre **EU's industrielle lederskab** inden for nettonulteknologi, og for overgangen fra at være nettoimportør til i højere grad at basere sig på et stærkt indenlandsk produktionsgrundlag gennem fremskyndet adgang til finansiering, forbedrede færdigheder og støtte til handel for at styrke vores konkurrenceevne inden for ren teknologi. De efterfølgende lovgivningsforslag, **forordningen om nettonulindustri** og **retsakten om kritiske råstoffer**⁴⁷, blev fremsat for at forenkle den lovgivningsmæssige ramme, som er afgørende for at tiltrække investeringer, mindske EU's afhængighed af kraftigt koncentreret import og styrke de cirkulære tilgange til forsyningen med strategiske råstoffer. Begge retsakter forhandles i øjeblikket af medlovgiverne med henblik på at nå til enighed senest i december 2023. I tilknytning hertil giver **statusrapporten om rene energiteknologiers konkurrenceevne fra 2023**⁴⁸, som ledsager denne rapport, indsigt i de vigtigste drivkræfter, muligheder og udfordringer for EU med hensyn til at styrke sin konkurrenceevne i nettonulindustrien og mere specifikt inden for strategiske nettonulteknologier. En yderligere indsats for at øge EU's konkurrenceevne i sektoren for ren teknologi omfatter en **europæisk vindenergipakke**, en **nethandlingsplan**, en række **dialoger med industrien om omstillingen til ren energi** og en revideret **strategisk energiteknologiplan**. Alle disse foranstaltninger har til formål at styrke EU's konkurrenceevne i sektoren for ren energi⁴⁹ og vil blive suppleret af Mario Draghis særlige rapport om europæisk konkurrenceevne i fremtiden.

Samtidig øger EU sin indsats for at bevæge sig i retning af en **cirkulær økonomi**, hvor den globale materialeudvinding og -anvendelse kan reduceres med en tredjedel⁵⁰ gennem bedre produktdesign, holdbarhed, genbrug og genanvendelse, hvilket alt sammen også vil mindske miljøpåvirkningen⁵¹. Retsakten om kritiske råstoffer vil tilskynde til genanvendelse af kritiske råstoffer med det formål at dække 15 % af EU's efterspørgsel efter sekundære råstoffer. Dette vil styrke Europas forsyningsikkerhed for kritiske råstoffer uden at skabe afhængighed andre steder.

EU arbejder fortsat på at **styrke energiforbrugerne** og sikre, at de drager fordel af udbredelsen af billige vedvarende energikilder i hele EU's energisystem. I marts 2023 foreslog Kommissionen en **målrettet reform af udformningen af elektricitetsmarkedet**⁵² og af **forordningen om integritet og gennemsigtighed på engrosenergimarkedene**⁵³ med det formål at gøre EU's industri renere og mere konkurrencedygtig og omfatte strukturelle foranstaltninger for at styrke og beskytte forbrugerne og mindske

---

⁴⁶ COM(2023) 62 final.

⁴⁷ COM(2023) 160 final.

⁴⁸ COM(2023) 652.

⁴⁹ [Kommissionsformand Ursula von der Leyens tale om Unionens tilstand 2023](#).

⁵⁰ Circle Economy, 2023, *The Circularity Gap Report*.

⁵¹ En cirkulær økonomi vil mindske miljøbelastningen i forbindelse med udvinding af råstoffer, drivhusgasemissioner og affaldsproduktion. Ifølge rapporten fra FN's Ressourcepanel, "Global Resources Outlook 2019", kan en cirkulær økonomi reducere indvirkningen på biodiversitet og vand med 90 %, drivhusgasemissionerne med 50 % og forbedre menneskers sundhed.

⁵² COM(2023) 148 final, SWD(2023) 58 final.

⁵³ COM(2023) 147 final.

gassens dominerende indflydelse på elpriserne. Den foreslåede reform vil fremme konkurrencedygtige markeder og gennemsigtig prisfastsættelse. EU's forbrugere og industri vil blive bedre beskyttet mod markedsmanipulation og -misbrug, da EU's Agentur for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder (ACER) vil få en styrket rolle. Medlovgiverne sigter mod at afslutte forhandlingerne inden udgangen af 2023.

Overkommelige energipriser er en vigtig målsætning for energiunionen og spiller en afgørende rolle i den europæiske grønne pagt og kriseberedskabsforanstaltninger. For at sikre, at omstillingen til ren energi ikke lader nogen person, sektor eller region i stikken, er denne politiske ramme vigtigere end nogensinde.

Allerede inden energikrisen havde Kommissionen foreslået flere tiltag for at sikre, at alle er med i den grønne omstilling, og et vigtigt initiativ er **mekanismen for retfærdig omstilling**⁵⁴. Sammen med **initiativet om kulregioner under omstilling** yder Kommissionen fortsat støtte til de regioner, der er mest berørt af omstillingen til klimaneutralitet. Ved udgangen af oktober 2023 havde 27 medlemsstater forelagt 70 territoriale planer for retfærdig omstilling med detaljerede oplysninger om deres omstilling frem til 2030 i overensstemmelse med de nationale energi- og klimaplaner. Platformen for retfærdig omstilling yder skræddersyet, behovsbaseret bistand og kapacitetsopbygning til kul- og kulstofintensive regioner og støtter gennemførelsen af Fonden for Retfærdig Omstilling.

Den Sociale Klimafond har til formål at forebygge de negative virkninger, der kan opstå som følge af EU's nye emissionshandelssystem, som udvider CO₂-prissætningsinstrumentet til at omfatte emissioner fra bygninger, vejtransport og brændselsforbrænding i industrien, der ikke er omfattet af det eksisterende emissionshandelssystem. Den Sociale Klimafond, der blev vedtaget i april 2023, vil yde ca. 86,7 mia. EUR i støtte til medlemsstaterne i perioden 2026-2032 for at støtte sårbare husstande, mikrovirksomheder og transportbrugere ved at hjælpe dem med at investere i bygningers energieffektivitet, dekarbonisere opvarmning og køling af bygninger og skifte til mere vedvarende energi og give bedre adgang til nul- og lavemissionsmobilitet og -transport. Medlemsstaterne vil også have mulighed for at bruge en del af midlerne på midlertidig direkte indkomststøtte.

I ajourføringen af direktivet om energieffektivitet er der også større fokus på at afhjælpe energifattigdom og styrke forbrugernes stilling. De nye bestemmelser indeholder den første EU-definition af "energifattigdom" nogensinde og pålægger medlemsstaterne at prioritere personer, der er berørt af energifattigdom, sårbare kunder, lavindkomsthusholdninger og, hvor det er relevant, personer, der bor i socialt boligbyggeri, når de gennemfører energieffektivitetsforanstaltninger,

Under energikrisen var mange husholdninger ude af stand til at betale deres energiregninger. **Resultattavlen for forbrugervilkår 2023**⁵⁵ viser, at 16 % af de europæiske forbrugere oplevede vanskeligheder med at betale deres energiregninger i 2022, og 71 % af dem ændrede vaner for at spare energi. I 2022 påvirkede energifattigdom, målt ved manglende evne til at holde boligen tilstrækkelig varm, 9,3 % af EU's befolkning, dvs. ca. 40 millioner mennesker⁵⁶, mod ca. 30 millioner i 2021. Modelleringsresultaterne⁵⁷ viser, at energifattigdommen som følge af ændringer i energipriserne mellem

---

⁵⁴ Mekanismen for retfærdig omstilling består af tre søjler: Fonden for Retfærdig Omstilling (forordning (EU) 2021/1056), en lånefacilitet for den offentlige sektor og en ordning under InvestEU.

⁵⁵ [Resultattavlen for forbrugervilkår 2023](#).

⁵⁶ Eurostat.

⁵⁷ For baggrundsoplysninger og resultater henvises til [AMEDI: Assessing and Monitoring Employment and Distributional Impacts](#) og [JRC: The effect of rising energy and consumer prices on household finances, poverty and social exclusion in the EU](#).

august 2021 og januar 2023 (sammenlignet med de foregående 18 måneder) ville have været endnu større i hele EU uden de politiske tiltag. Blandt de **nødlovgivningsinitiativer** i 2022, der havde til formål at **beskytte forbrugerne mod høje energipriser**, foreslog Kommissionen også en **solidaritetsforordning**, som afbødede indvirkningen på prisen på gas ved at håndtere efterspørgslen, og **markedskorrektionsmekanismen**, som begrænsede priserne på EU's gasmarkeder.

I oktober 2022 foreslog Kommissionen at støtte foranstaltninger **til at opnå overkommelige energipriser**, som gav medlemsstaterne mulighed for at anvende ubrugte midler fra samhørighedspolitikken under deres tildeling for 2014-2020 til at yde direkte støtte til sårbare familier og små og mellemstore virksomheder. Medlemsstaterne indførte ordninger til beskyttelse af forbrugere og virksomheder baseret på tilpassede statsstøtteregler (**midlertidige krise- og omstillingsrammebestemmelser**) og andre socialpolitiske foranstaltninger. I 2022 anslås det samlede udbetalte beløb til **energisubsidier** til 93 mia. EUR for husholdninger og til 53 mia. EUR for industrien. De samlede energisubsidier i 2022 anslås til 390 mia. EUR.

Kommissionen offentliggjorde også en **henstilling om energifattigdom**⁵⁸ og spillede en rolle i centrale interessenter i energisektorens⁵⁹ undertegnelse af en **fælles erklæring om øget forbrugerbeskyttelse**. Endelig nedsatte Kommissionen formelt en **koordinationsgruppe vedrørende energifattigdom**, hvor medlemsstaterne kan udveksle god praksis og løsninger, der hjælper de mest sårbare grupper i samfundet med at navigere i krisen.

Ifølge Det Internationale Energiagentur havde **stigningen i forsyningen af vedvarende energi** positive virkninger for forbrugerne, da engrospriserne på elektricitet ville have været 8 % højere på alle europæiske markeder uden den yderligere installerede kapacitet. Som følge af den yderligere installerede solcelle- og vindkapacitet forventes EU's forbrugere at spare ca. 100 mia. EUR fra 2021 til 2023⁶⁰. Samtidig øgede høje energipriser forbrugernes interesse for **kollektive ordninger for egetforbrug**.

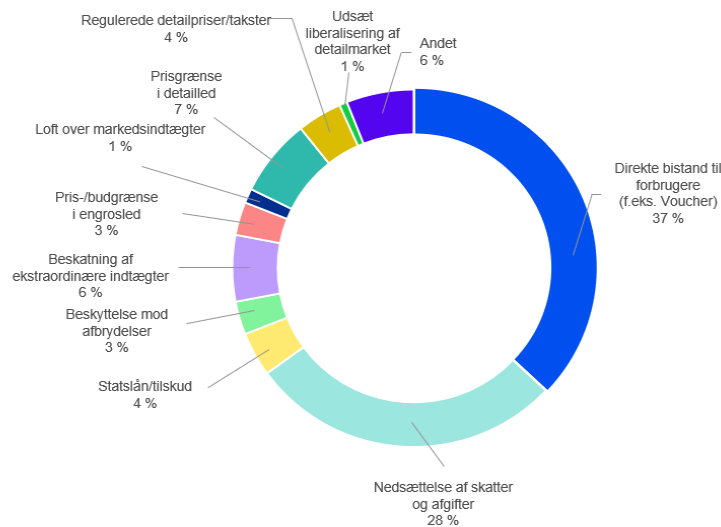
---

⁵⁸ C(2023)4080.

⁵⁹ Eurelectric, Eurogas, European Energy Retailers, DSO Entity, E-DSO, CEDEC og GEODE.

⁶⁰ [IEA: Renewable Energy Market Update - June 2023](#).

Medlemsstaterne gjorde fremskridt med gennemførelsen af de lovgivningsmæssige bestemmelser for energifællesskaber, og Kommissionen foreslog en yderligere udvidelse af forbrugerindflydelsen.

Figur 2: Opdeling af foranstaltninger rettet mod prisoverkommelighed. Kilde: ACER – High-level Analysis of Energy Emergency Measures, 20 March 2023 [\[link\]](#)

EU's beslutsomme og fælles indsats og gunstige vilkår (f.eks. mild vinter, lavere energiefterspørgsel i Asien) bidrog til at mindske **virkningerne af energikrisen**. Efter at have nået et højdepunkt i august 2022 faldt naturgaspriserne til gennemsnitligt EUR 44 pr. MWh og elpriserne til gennemsnitligt 107 EUR pr. MWh fra januar til juni 2023⁶¹. Som reaktion på Ruslands aggression indførte EU **restriktive foranstaltninger over for Rusland**, herunder et fuldstændigt forbud mod import af kul og et forbud mod import af olie ad søvejen. EU udfasede importen af russisk kul fuldstændigt, reducerede sin afhængighed af russisk olie med ca. 90 %, og importen af russisk gas faldt med 75 % mellem marts 2021 og marts 2023. Samlet set reducerede EU sin energiafhængighed af Rusland og undgik energiafbrydelser. EU er dog nødt til at være årvågen og fortsat reducere energiafhængigheden, da der stadig er risiko for afbrydelser i energiforsyningen og deraf følgende prisstigninger.

1.2 EU's energisystem forud for vinteren 2023-2024: Energisikkerhedssituationen i EU og dets medlemsstater

Forud for **vinteren 2023-2024** er EU godt forberedt på at sikre energisikkerheden takket være tilgængeligheden af forskellige energikilder, fyldte gaslagerfaciliteter, reduceret energiefterspørgsel og stadig mere diversificerede energileverandører.

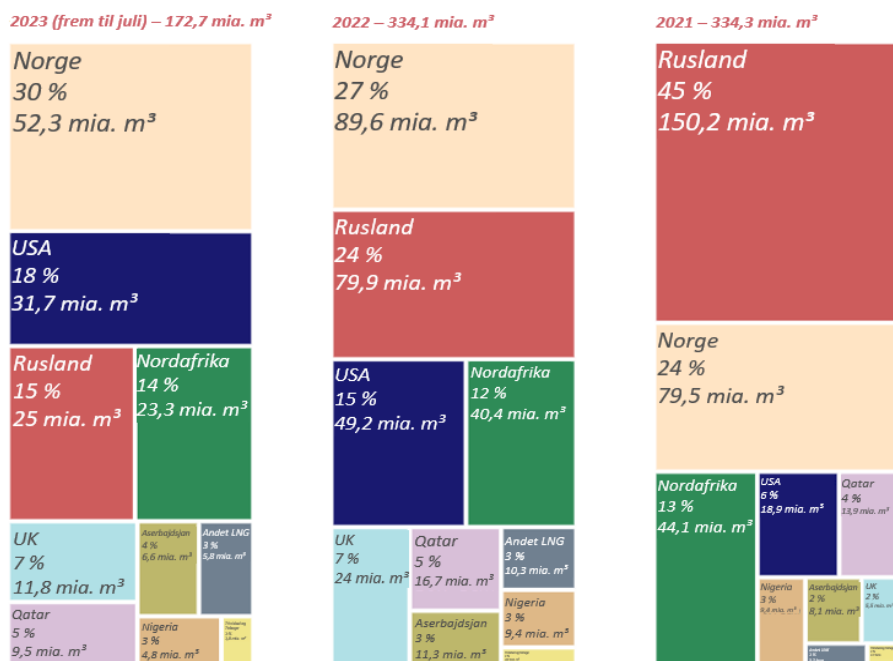
Der er dog **stadig risici** såsom et muligt fuldstændigt stop for rørledningsimport og angreb på kritisk infrastruktur. Hyppigere ekstreme vejrforhold kan også påvirke energisystemet og energisikkerheden. En afbalanceret tilgang og solidaritet mellem medlemsstaterne vil fortsat spille en central rolle i EU's kollektive modstandsdygtighed.

⁶¹ [EU fossil generation hits record low as demand falls, Ember \(ember-climate.org\).](#)

De foranstaltninger, der blev vedtaget i 2022, har lettet presset på energimarkedene og gaspriserne betydeligt. Gaspriserne er dog stadig højere end i perioden 2015-2019, hvor gaspriserne i gennemsnit lå på 15-20 EUR pr. MWh. Priserne er fortsat svingende og reagerer på enhver forstyrrelse på det globale marked, hvilket illustreres af den seneste stigning i gaspriserne som følge af krisen i Mellemøsten og den midlertidige lukning af et gasfelt i Israel samt den lækage, der er konstateret på en gasrørledning i Østersøområdet, der forbinder Finland med Estland. EU er nødt til at være årvågen, da den kumulative virkning af disse begivenheder kombineret med markedsusikkerhed kan påvirke de europæiske og globale energimarkeder.

Energiforsyning med reduceret import fra Rusland

I 2022 og 2023 var EU's energisystem mere udfordret end nogensinde, men det lykkedes EU at opretholde og endda øge **energiforsynings sikkerheden**. Den hurtige og vellykkede gennemførelse af REPowerEU-planen har bidraget til at reducere andelen af russisk gas i EU's import væsentligt og samtidig sikret tilstrækkelig gas i perioder med høj efterspørgsel og presset energipriser ned fra historiske højder.

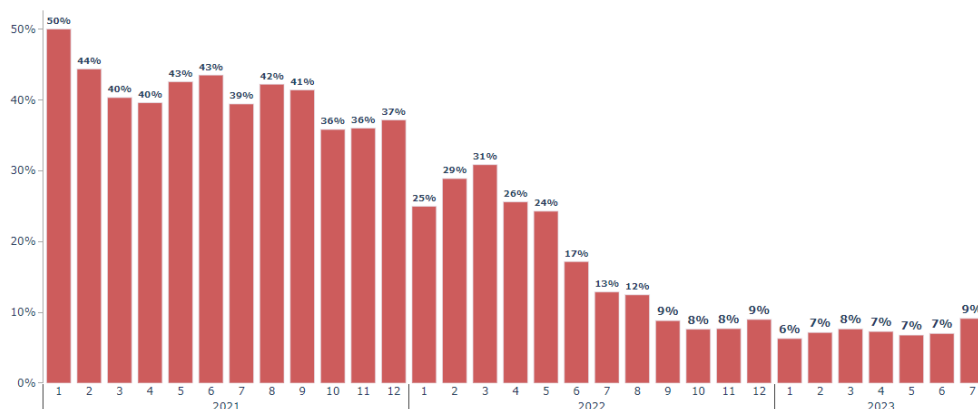

Figur 3: Sammensætning af naturgasimporten (rørledning og LNG) for perioden 2021-2023. Kilde: ENER's cheføkonomgruppe, baseret på data fra JRC, ENTSO-G og Refinitiv

For **naturgas** er forsynings sikkerheden blevet væsentligt forbedret i løbet af det seneste år, og EU er godt på vej til at opfylde REPowerEU-målet om at være uafhængig af russiske fossile brændstoffer senest i 2027. I 2022 faldt den samlede import af russisk gas (LNG og naturgas via rørledninger) til 80 mia. m³ (24 % af EU's import) sammenlignet med en årlig import før krisen på 155 mia. m³ (45 %). Selv om LNG-importen fra Rusland er steget siden 2021, udgør den en meget lille del af den samlede gasimport. Den samlede import falder yderligere i 2023 og forventes at ligge på ca. 40-45 mia. m³. I juni 2023 var blot 8 % af gasimporten naturgas importeret via russiske rørledninger sammenlignet med over 50 % før angrebskrigen⁶². Takket være den betydelige diversificeringsindsats og reduktion af efterspørgslen har EU

⁶² ENER's cheføkonom.

været i stand til at kompensere for alle de manglende russiske forsyninger. Den nye **lagringspolitik** sikrede ikke blot energisikkerheden for vinteren 2022-2023, men sikrer også en mere komfortabel situation den kommende vinter.

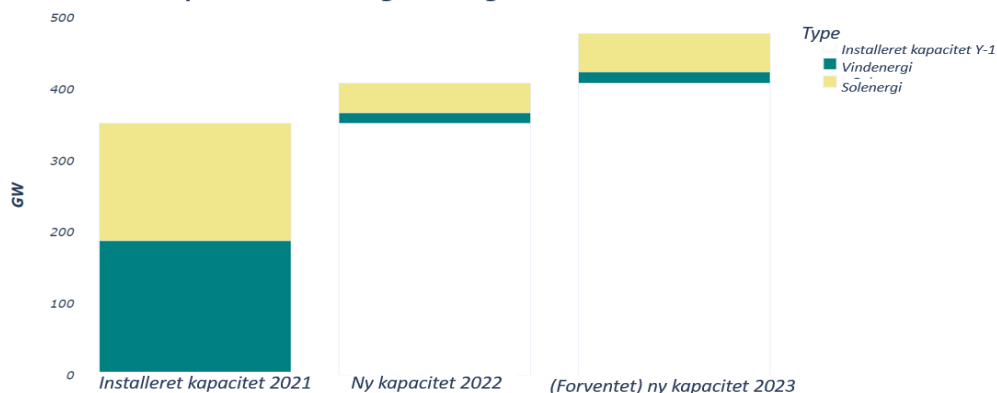

Figur 4: Andel af russisk rørledningsgas i EU's samlede import af naturgas. Kilde: ENER's cheføkonomgruppe, baseret på data fra JRC, ENTSO-G, Refinitiv

Forordningen om gaslagring⁶³, der blev vedtaget i juni 2022, bidrog til en historisk høj lagerfyldning på 95 % i november 2022, der oversteg målet om et fyldningsniveau på 80 %. EU nåede op på over 56 % af lagerfyldningsniveauet ved udgangen af fyringssæsonen 2022-2023, og målet for fyldning af gaslagre på 90 % blev nået den 18. august 2023, mere end to måneder før fristen i november.

Importen af russisk olie til EU er faldet med 90 % siden marts 2022 uden væsentlige konsekvenser for EU's økonomi. Medlemsstaterne har beredskabsolielagre i overensstemmelse med EU-lovgivningen. EU's

Installeret kapacitet — vind- og solenergi

Figur 5: Ny vind- og solenergikapacitet i 2022 — skøn for 2023. Kilde: ENER's cheføkonomgruppe, baseret på data fra Eurostat, WindEurope, Solar Power Europe

sanktioner og G7-prisloftet for olie importeret fra Rusland påvirkede ikke EU's olieforsyningsikkerhed og havde den tilsigtede virkning, nemlig at begrænse russiske olieindtægter. I sin 11. sanktionspakke indførte EU værktøjer til at forhindre omgåelse for at forhindre import af olieprodukter produceret i andre lande fra russisk olie eller produkter af ukendt oprindelse⁶⁴. Kommissionen overvåger nøje oliemarkederne sammen med medlemsstaternes eksperter i oliekoordinationsgruppen, da yderligere nedskæringer fra OPEC's og

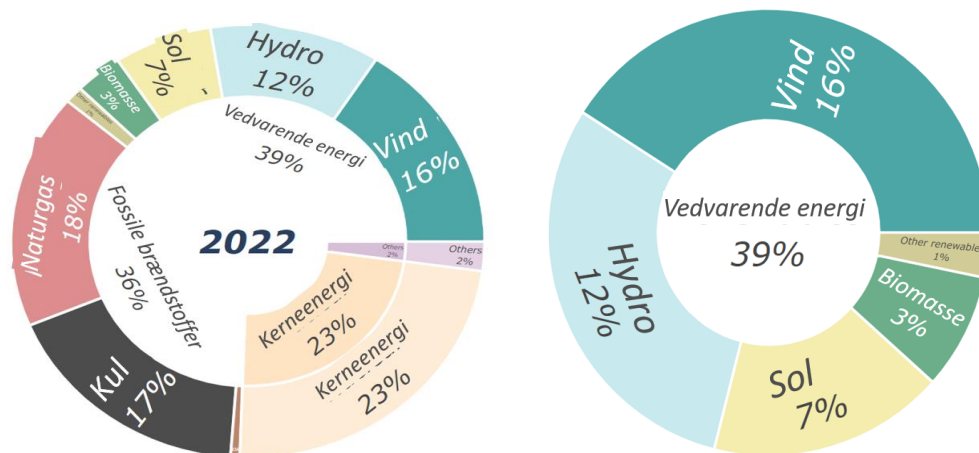
⁶³ COM (2022) 135 final — forordning (EU) 2017/1938.

⁶⁴ [Ruslands angrebskrig mod Ukraine: EU vedtager 11. pakke af økonomiske og individuelle sanktioner.](#)

Ruslands side kan øge knapheden på markedet. Selv om medlemsstaterne har store beredskabsolieagre, navnlig af dieselolie, må det erkendes, at de kumulative virkninger af de seneste begivenheder potentielt kan påvirke EU's forsyningssikkerhed og de globale energimarkeder.

I lyset af energikrisen øgede og fremskyndede EU installationen af vedvarende energiteknologier, hvilket styrkede EU's energiforsyning og i afgørende grad understøtter et ophør af importen af russiske fossile brændstoffer på lang sigt. På grundlag af REPowerEU vedtog EU **forordningen om en ramme for fremskyndelse af udbredelsen af vedvarende energi**⁶⁵, som forenkler og fremskynder tilladelsesprocedurerne for vedvarende energi ved at fokusere på bestemte teknologier og projekter, som har det største potentiale for hurtig udbredelse, f.eks. solcellepaneler på kunstige strukturer og varmepumper samt repowering. I 2022 blev der installeret 57 GW ny kapacitet for vedvarende energi, primært solpaneler og vindmøller. I begge sektorer er dette ca. 50 % mere end i 2021. Dette mere end opvejede den lave vandkraftproduktion i 2022 (12 % af den samlede elproduktion), selv om den steg til gennemsnitsniveauet i 2023 på grund af øget nedbør og højere vandstande i reservoirer⁶⁶. I sektoren for varme fra vedvarende energikilder steg anvendelsen af varmepumper med 39 % i forhold til 2021⁶⁷. Markedet for solvarme steg med næsten 12 %⁶⁸. Elproduktionen fra faste biobrændstoffer var stabil og tegnede sig for ca. 3 % af den samlede elproduktion (2,9 % i 2020 og 3,1 % i 2021). For energi til produktion af elektricitet og varme betragtet under ét er den vigtigste vedvarende energikilde i EU fortsat bioenergi (ca. 60 %). Samlet set er **andelen af vedvarende energi** i energimikset steget betydeligt i løbet af 2022 og 2023, og EU nåede til enighed om at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi med et **mål på 42,5 % i EU's energimiks** senest i 2030 med en ambition om at nå op på 45 %⁶⁹.

Figur 6: Andelen af vedvarende energi i elforsyningen i 2022. Kilde: ENER's cheføkonomgruppe, baseret på data fra Fraunhofer, ENTSO-E

Energiomstillingen bidrager også til at **bekæmpe luftforurening** og reducere de dermed forbundne for tidlige dødsfald og virkninger for økosystemet. Ifølge den **tredje rapport om perspektiverne for ren luft**⁷⁰

⁶⁵ COM(2022) 591 — Rådets forordning (EU) 2022/2577.

⁶⁶ [EU fossil generation hits record low as demand falls. Ember \(ember-climate.org\).](https://ember-climate.org/)

⁶⁷ [Markedsdata — European Heat Pump Association \(ehpa.org\).](https://ehpa.org/)

⁶⁸ [Solar thermal and concentrated solar power barometer 2023.](#)

⁶⁹ [Den europæiske grønne pagt: EU når til enighed om stærkere lovgivning, der skal fremskynde produktionen af vedvarende energi.](#)

⁷⁰ COM(2022) 673 final.

vil den fremskyndede udrulning af vind- og solenergi takket være REPowerEU give langsigtede fordele for ren luft⁷¹.

Kerneenergi bidrager fortsat til elforsynings sikkerheden. I 2023 genererede den ca. 24 % af den samlede elproduktion i EU (23 % i 2022 og 26 % i 2021). EU's atomkraftværker er aldrende, og der dukker nye avancerede nukleare teknologier op såsom **små modulære reaktorer**, der kræver betydelige investeringer i denne sektor. På denne baggrund har Kommissionen vedtaget foranstaltninger til forbedring af investeringsklimaet for langsigtet drift og ny kapacitet⁷². I denne situation skal medlemsstater med atomkraft som en del af deres energimiks træffe rettidige beslutninger om investeringer i langsigtet drift af eksisterende kernekraftværker og passende sikkerheds- og effektivitetsforbedringer.

Kommissionen og Euratoms Forsyningsagentur øgede også i tæt samarbejde med alle relevante interessenter i de berørte medlemsstater og ligesindede internationale partnere deres bestræbelser på at tilskynde til fortsat **diversificering af forsyningen af nukleart brændsel og tjenester i forbindelse med det nukleare brændselskredsløb** med det formål at bevæge sig hen imod mere pålidelige ikke-russiske leverandører⁷³. Målet er at afbøde risiciene i nogle medlemsstater forbundet med afhængigheden af russiske forsyninger af nukleart brændsel og tjenester i forbindelse med det nukleare brændselskredsløb og af reservedele og vedligeholdelse ved at sikre tilgængeligheden af brændsel og alternative nukleare forsyninger.

Energiefterspørgsel

Kommissionen foreslog flere foranstaltninger for at **spare energi og reducere energiforbruget** i overensstemmelse med princippet om "energieffektivitet først". I maj 2022 skitserede Kommissionen i sin meddelelse **EU 'Save Energy'**⁷⁴ mulige foranstaltninger, som medlemsstaterne kunne anvende for at reducere energiforbruget og øge energieffektiviteten i bygninger og industrien og inden for transport. Dette blev suppleret af **Energy Saving Sprint**⁷⁵ — et initiativ iværksat af Kommissionen, EU's borgmesterpagt og Det Europæiske Regionsudvalg for at hjælpe byerne med at træffe øjeblikkelige foranstaltninger i samme retning.

I 2022 nåede Rådet til enighed om et **frivilligt mål for reduktion af gasefterspørgslen på 15 %** (eller 45 mia. m³) inden foråret 2023, der blev overgået, idet efterspørgslen faldt med 18 % (eller 53 mia. m³), og alle sektorer reducerede deres gasefterspørgsel. På grundlag af disse erfaringer blev det frivillige mål forlænget til marts 2024 og anslås at spare omkring 60 mia. m³ gas. I oktober 2022 indførte Rådet ekstraordinære **tidsbegrænsede foranstaltninger for at mindske efterspørgslen efter elektricitet og**

---

⁷¹ Opsvinget i anvendelsen af kul som følge af udfasningen af russisk gas vil imidlertid forværre luftkvaliteten på kort sigt.

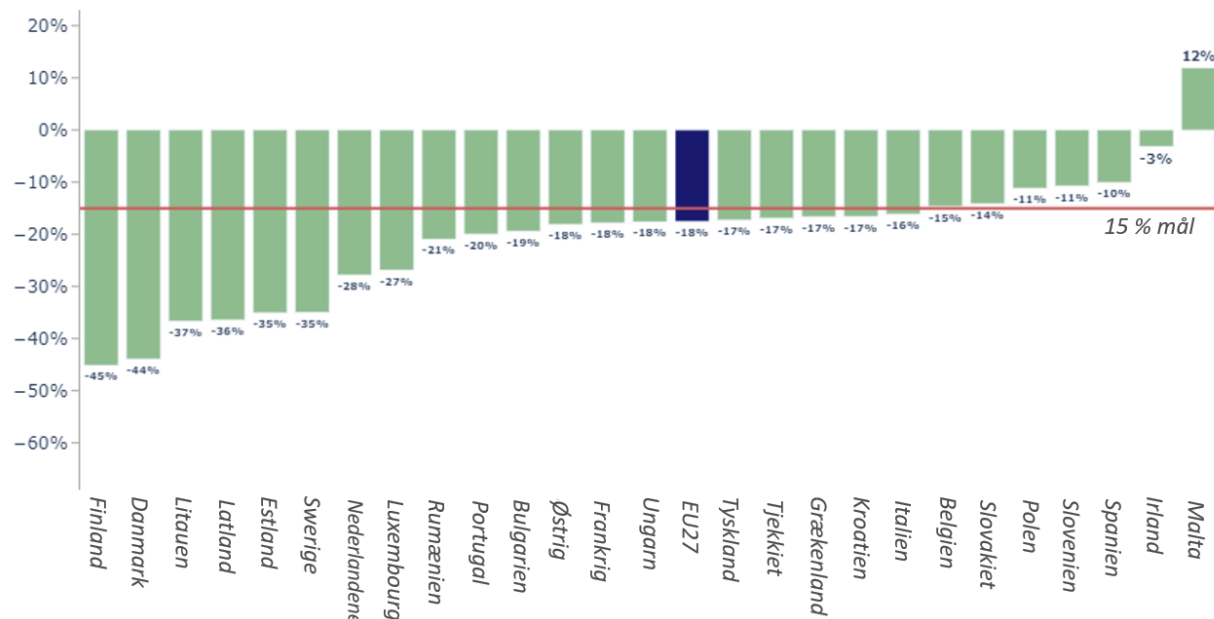
⁷² EU's supplerende delegerede retsakt, der på strenge betingelser medtager specifikke nukleare aktiviteter i EU-klassificeringssystemet og forordningen om nettonulindustri.

⁷³ Ud af 12 medlemsstater, der producerer atomenergi, er fire medlemsstater helt (Bulgarien, Tjekkiet, Ungarn og Slovakiet) og én (Finland) delvist afhængige af forsyning af russisk nukleart brændsel. Nogle af disse lande er særligt sårbare, da atomenergi tegner sig for en stor del af elproduktionen (op til 53,8 %), og deres afhængighed af andre russiske energiforsyninger (gas, olie) er høj. Afhængigheden af Rusland i forbindelse med tjenester i det nukleare brændselskredsløb (omdannelse, berigning og oparbejdning) rækker langt ud over de fem ovennævnte medlemsstater. Desuden er Kommissionen og Euratoms Forsyningsagentur i øjeblikket ved at evaluere omfanget af EU's eksisterende afhængighed i den nukleare sektor med hensyn til levering af reservedele og vedligeholdelsestjenester fra russiskkontrollerede enheder.

⁷⁴ COM(2022) 240 final.

⁷⁵ [Byernes Energibesparelsessprint](#).

omfordele energisektorens usædvanligt høje indtægter til slutkunderne⁷⁶. Forordningen fastsætter et mål om at reducere den samlede efterspørgsel efter elektricitet med 10 % og med mindst 5 % i spidsbelastningsperioder. Selv om efterspørgslen blev reduceret i spidsbelastningsperioder, var det en udfordring for medlemsstaterne at reducere det samlede elforbrug med 10 %.

Figur 7: Reduktion af efterspørgslen efter naturgas (august 2022-august 2023 i forhold til et femårigt gennemsnit). Kilde: Eurostat

EU har taget store skridt til at styrke lovgivningen for at øge energieffektiviteten. Med **ajourføringen af direktivet om energieffektivitet**⁷⁷ forventes EU at reducere det endelige energiforbrug på EU-plan med 11,7 % senest i 2030 i forhold til fremskrivningerne i referencescenariet for 2020. Desuden er der vedtaget nye regler for elektriske apparaters standbyforbrug⁷⁸, og **det europæiske produktregister for energimærkning**⁷⁹, der er et nyt værktøj, som den brede offentlighed og offentlige indkøbere kan bruge til at identificere effektive produkter, blev stillet til rådighed.

Diversificering af energikilder

Som følge af REPowerEU-planen og EU's bestræbelser på at udfase sin afhængighed af russiske fossile brændstoffer har EU i betydelig grad diversificeret sin energiforsyning. I april 2022 oprettede Kommissionen med mandat fra Det Europæiske Råd en **EU-energiplatform**⁸⁰ for at samle EU's efterspørgsel efter gas og koordinere frivillige fælles indkøb med henblik på at indgå gunstige kontrakter med ikke-russiske internationale leverandører. EU's energiplatform blev også åbnet for Georgien, Moldova, Ukraine og landene på Vestbalkan, og Ukraine, Moldova og Serbien har tilsluttet sig platformen.

Platformen for efterspørgselsaggregering — **AggregateEU** — blev lanceret den 25. april 2023 med indtil videre tre vellykkede udbudsrunder i maj og juni/juli og september/oktober 2023. Disse tre runder

⁷⁶ COM(2022) 473 — Rådets forordning (EU) 2022/1854.

⁷⁷ COM (2021) 558 final, direktiv (EU) 2023/1791.

⁷⁸ Kommissionens forordning (EU) 2023/826.

⁷⁹ [Det europæiske produktregister for energimærkning \(EPREL\)](#).

⁸⁰ COM(2022) 549 — Rådets forordning (EU) 2022/2576.

aggregerede en samlet efterspørgsel på 44,75 mia. m³, modtagne bud på 52 mia. m³ og i alt 34,78 mia. m³ helt eller delvist matchede mellem udbud og efterspørgsel. Efterspørgslen fra EU-købere alene i de to første indkaldelser var dobbelt så høj som det obligatoriske mål på 13,5 mia. m³, der er fastsat i Rådets forordning (EU) 2022/2576. Omkring 170 virksomheder er tilmeldt EU's energiplatform, og de aggregerede mængder viser, at dette er et effektivt redskab til at udnytte EU's politiske og markeds-mæssige vægt. I forbindelse med de interinstitutionelle forhandlinger om den foreslåede pakke om markederne for brint og dekarboniseret gas drøfter medlovgiverne mulighederne for at forlænge AggregateEU til indkøb af gas efter 2024 og udvide mekanismen til andre produkter såsom vedvarende brint og andre vedvarende gasser.

Kommissionen har støttet medlemsstaterne i at afhjælpe de **flaskehalse i gasinfrastrukturen**, der er identificeret inden for rammerne af REPowerEU-planen, og i gennemførelsen af projekter af fælles interesse på den femte EU-liste, der er udvalgt i overensstemmelse med den tidligere forordning om den transeuropæiske energiinfrastruktur. Mange projekter støttes finansielt gennem **Connecting Europe-faciliteten** (CEF) og de samhørighedspolitiske fonde. Alene under CEF blev der ydet tilskud på 1,64 mia. EUR til energiinfrastrukturprojekter af fælles interesse i 2021 og 2022. De projekter af fælles interesse, der er afsluttet i de seneste måneder, har bragt alle medlemsstaters afhængighed af en enkelt energileverandør til ophør, og EU har gjort bemærkelsesværdige fremskridt med hensyn til at diversificere sine energiforsyninger og optimere den eksisterende naturgasinfrastruktur gennem rørledninger, f.eks. Baltic Pipe, gasforbindelsen mellem Polen og Slovakiet, gasforbindelsen mellem Grækenland og Bulgarien, der muliggør tilbagegående strømme mellem Frankrig og Tyskland og LNG-terminaler, f.eks. i Tyskland, Grækenland, Italien og Finland. Af hensyn til medlemsstaternes og regionernes energisikkerhed vil EU fortsat støtte kritiske projekter, som ikke er økonomisk levedygtige uden finansiel eller lovgivningsmæssig støtte fra EU, f.eks. gennem CEF, genopretnings- og resiliensfaciliteten, tilladelse af fremskyndelse og undtagelser, hvor det er relevant.

Desuden har Kommissionen arbejdet på at **styrke forbindelserne med internationale partnere** og diversificere sin import af gas og LNG hen imod mere pålidelige ikke-russiske leverandører. EU udvidede sin import af naturgas og LNG fra **Norge** og **USA** for at kompensere for den reducerede import fra Rusland. Med 49,3 mia. m³ blev LNG-importen fra USA mere end fordoblet i 2022 (2021: 18,9 mia. m³) Importen af rørledningsgas fra Norge steg fra 79,26 mia. m³ i 2021 til 86,69 mia. m³ i 2022, hvilket øgede Norges andel af EU's samlede import via rørledninger fra 30 % til 40 %. Kommissionen har en regelmæssig dialog med **Nigeria**, som er den største LNG-producent i **Afrika**. I juli 2023 blev der undertegnet nye aftalememoranda om samarbejde om energiomstilling med **Uruguay** og **Argentina**. I juli 2022 vedtog EU og **Aserbajdsjan** et nyt aftalememorandum om et strategisk partnerskab på energiområdet, og EU øgede gasforsyningerne fra dette land med 40 %. Begge parter blev enige om at fordoble gasforsyningen til EU senest i 2027 via den sydlige gaskorridor og at styrke deres samarbejde om ren energi, energieffektivitet, eltransmission og metanemissioner.

I **Middelhavsområdet** fortsatte Kommissionen samarbejdet med **Egypten, Israel** og **East Mediterranean Gas Forum** om gennemførelsen af det trilaterale aftalememorandum, som bidrog til at øge LNG-forsyningerne fra Egypten til EU fra 1,1 mia. m³ i 2021 til 4,2 mia. m³ i 2022. Kommissionen vil fortsat overvåge situationen i Mellemøsten og dens potentielle indvirkning på de globale energimarkeder. Samtidig fortsatte EU sin dialog med både Algeriet og Egypten om bestræbelserne på at reducere metanemissioner, herunder gennem gennemførelsen af "**I indsamler/vi køber**"-tilgangen, hvorved virksomheder vil kunne indsamle og sælge den genvundne gas, som ellers ville blive udluftet eller afbrændt. EU fortsatte sin dialog med **Algeriet** for at videreudvikle sit strategiske partnerskab på energiområdet. Algeriet er EU's vigtigste

leverandør af naturgas i Middelhavsområdet og kan potentielt blive leverandør af kulstoffattig og vedvarende energi i fremtiden. Den samlede energiimport fra Algeriet faldt en smule i 2022 til 40,35 mia. m³ (2021: 44,1 mia. m³) Rørledningsimporten til Spanien faldt, mens importen til Italien steg⁸¹.

EU har til hensigt at øge forsyningen af **vedvarende brint** som led i et diversificeret og dekarboniseret energisystem, der er uafhængigt af import af russisk energi. Den foreslåede **pakke om markeder for brint og dekarboniseret gas** vil definere markedsstrukturen for brint og sikre lettere markedsadgang for vedvarende og kulstoffattige gasser. **Den Europæiske Brintbank**⁸² vil bidrage til at overvinde de indledende investeringsudfordringer for vedvarende brint ved at dække omkostningshullet mellem vedvarende brint og fossile brændstoffer. Aggregeringen af efterspørgslen efter brint kan gøre det muligt at matche fremtidige producenter og aftagere af brint, og det vil bidrage til at udnytte EU's politiske og markeds mæssige vægt over for internationale brintproducenter og dermed føre til mere overkommelige priser. EU søger partnerskaber med lande i **Middelhavsområdet, Nordsøregionen, Golfstaterne, Saudi-Arabien og Ukraine** med henblik på eventuel import af vedvarende brint. EU har allerede indgået et partnerskab med Egypten i 2022 på COP27 i Sharm el-Sheikh for at lette udbredelsen af investeringer i og handel med vedvarende brint.

2. STATUS OVER MEDLEMSSTATERNES FREMSKRIDT HEN IMOD ENERGI- OG KLIMAAMBITIONEN FOR 2030

Senest den 15. marts 2023 skulle medlemsstaterne for første gang på en integreret måde rapportere om deres fremskridt med gennemførelsen af deres **nationale energi- og klimaplaner** for 2020 for perioden 2021-2030. Denne rapportering omfattede fremskridtene hen imod deres mål, målsætninger og bidrag inden for energiunionens fem dimensioner, herunder med hensyn til drivhusgasemissioner og -optag, samt gennemførelsen eller ændringen af medlemsstaternes politikker og foranstaltninger og finansieringen heraf.

Desuden skulle medlemsstaterne rapportere om fremskridtene hen imod deres **tilpasningsmål**, indvirkningen af deres politikker og foranstaltninger på **luftkvaliteten og mængden af luftforurenende stoffer** og om de skridt, der er taget for at etablere en **energi- og klimadialog på flere niveauer**. På grundlag af deres rapporter har Kommissionen vurderet **medlemsstaternes fremskridt** med gennemførelsen af deres første nationale energi- og klimaplaner. Denne vurdering er afgørende for at gøre status over, hvor EU står med hensyn til at opfylde sine klima- og energiambitioner for 2030⁸³. Arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager denne rapport, indeholder en fuldstændig vurdering. Desuden indeholder **statusrapporten om klimaindsatsen** en vurdering af de klimapolitiske fremskridt i henhold til forvaltningsforordningen⁸⁴ og den europæiske klimalov, herunder for første gang de kollektive fremskridt, som medlemsstaterne har gjort hen imod **EU's mål om klimaneutralitet i 2050**.

---

⁸¹ ENER's cheføkonom, baseret på data fra JRC, ENTSO-G Transparency

⁸² COM(2023) 156 final.

⁸³ Hver medlemsstat skal hvert andet år aflægge rapport til Kommissionen om status for gennemførelsen af sin nationale energi- og klimaplan i form af en integreret national energi- og klimastatusrapport, der omfatter energiunionens fem dimensioner. Hvor det er muligt, gøres der i rapporteringen og vurderingen brug af sammenlignelige energistatistikker. Som følge heraf vedrører de seneste konsoliderede data på visse områder 2021 eller 2022. Data med en skæringsdato i 2021 afspejler ikke, at mange medlemsstater har foretaget betydelige skift væk fra import af fossile brændstoffer fra Rusland siden begyndelsen af Ruslands angrebskrig mod Ukraine.

⁸⁴ Forordning (EU) 2018/1999.

Den integrerede karakter af rapporteringen er en **betydelig reduktion af den administrative byrde** for både Kommissionen og medlemsstaterne i forhold til de mange rapporterings- og vurderingsforpligtelser i henhold til energi- og klimalovgivningen, inden forvaltningsforordningen trådte i kraft. Denne integrerede rapportering har gjort det muligt at foretage en mere **holistisk vurdering af fremskridtene hen imod energi- og klimamålene for 2030**. Det forhold, at rapporteringen blev foretaget via en **e-plattform**, bidrog væsentligt til at forenkle rapporteringsprocessen og øge sammenligneligheden af data og lette den efterfølgende gennemgang og vurdering.

Medlemsstaterne er i øjeblikket også i færd med at **ajourføre deres nationale energi- og klimaplaner** på grundlag af de fremskridt, der er gjort indtil nu. De skal nu afspejle nye bestemmelser og politikker ("**Fit for 55**"-pakken, en ændret geopolitisk situation siden de første nationale energi- og klimaplaner og EU's tiltag inden for rammerne af **REPowerEU-planen**) for at sikre, at de i fællesskab vil nå det øgede ambitionsniveau gennem politikker, der er baseret på **troværdig og solid planlægning** i medlemsstaterne.

2.1. Fremskridtene hen imod opfyldelsen af EU's og medlemsstaternes mål, målsætninger og bidrag fastsat for 2030

TEKSTBOKS — "*Nu skal vi fokusere på at få vedtaget reglerne så hurtigt som muligt og komme i gang med gennemførelsen*" (Ursula von der Leyen, talen om Unionens tilstand 2023)

- EU's nettodrivhusgasemissioner faldt med ca. 3 % i 2022 og fortsatte således den generelle nedadgående tendens i de seneste 30 år. **EU og dets medlemsstater er imidlertid nødt til at optrappe gennemførelsesindsatsen betydeligt for at holde sig på rette spor mod EU's mål om en reduktion af drivhusgasemissionerne på 55 % i 2030 og EU's mål om klimaneutralitet i 2050.**
- Andelen af **vedvarende energi** i det endelige bruttoenergiforbrug nåede op på 21,8 % i 2021. Med en gennemsnitlig årlig stigning på 0,67 procentpoint siden 2010 vil det kræve en meget hurtigere vækst i de kommende år at nå EU's nye 2030-mål på 42,5 % (og i endnu højere grad det ambitiøse mål på 45 %).
- I 2021 var primærenergiforbruget i EU (1 311 Mtoe) fortsat lavere end i 2019. Denne tendens kan, hvis den fortsætter i de kommende år, tyde på, at der er sket strukturelle forbedringer i den toårige periode.
- Selv om medlemsstaterne har gjort en stor indsats for at øge den grænseoverskridende kapacitet, **er der behov for en yderligere indsats for at opfylde 2030-målene for sammenkobling**, navnlig med hensyn til rettidig gennemførelse af planlagte grænseoverskridende projekter mellem medlemsstaterne.

Efter den kraftige stigning i drivhusgasemissionerne i 2021 efter det hidtil usete fald i 2020 som følge af covid-19-pandemien forventes EU's emissioner i 2022 på ny at følge den 30-årige nedadgående tendens, der blev opnået før pandemien. Ifølge foreløbige data faldt EU's samlede indenlandske drivhusgasemissioner (undtagen fra arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug (LULUCF) og international luftfart) med 2,4 % i 2022 i forhold til 2021, og EU's BNP voksede med 3,5 %. Dette svarer til en reduktion af drivhusgasemissionerne på 30,4 % i forhold til basisåret 1990 (eller 29 %, hvis den internationale luftfart medregnes). Det indberettede nettooptag af drivhusgasser fra LULUCF forventes

også at stige en smule⁸⁵. Som følge heraf forventes nettodrivhusgasemissionerne for 2022 (dvs. inklusiv LULUCF) at ligge 32,5 % under 1990-niveauet (eller 31,1 %, når international luftfart medregnes).

De seneste fremskrivninger af drivhusgasemissioner, som medlemsstaterne har indsendt, viser imidlertid **betydelige mangler i forhold til EU's kollektive klimamål**, selv hvis man tager yderligere foranstaltninger i betragtning. For at holde sig på rette spor mod EU's reduktionsmål for 2030 og klimaneutralitet senest i 2050 er EU nødt til at øge forandringstempoet og sætte større fokus på områder, hvor emissionerne skal reduceres betydeligt (f.eks. bygninger, transport), hvor der har været alt for langsomme fremskridt i den senere tid (inden for landbrug), eller hvor reduktionerne endda har bevæget sig i den forkerte retning i de seneste år (LULUCF)⁸⁶.

For at tage højde for klimaændringer og skabe grundlag for en effektiv og informeret **klimatilpasning** i forbindelse med den øgede hyppighed og intensitet af ekstreme vejrforhold betragtede medlemsstaterne hedeølger, tørke, kraftigere storme og øget nedbør som en fare for energiunionen. Eksempler på sårbarheder og risici, der nævnes **på tværs af energiunionens dimensioner**, omfatter sårbarhed i energisystemet (f.eks. vandkraft i forhold til vandknaphed og tørke, atomkraft i forhold til stigende temperaturer i kølevand som følge af hedeølger, reduktionen af tilgængeligheden og kvaliteten af biomasse, netafbrydelser).

For at håndtere disse risici fastsætter medlemsstaterne både overordnede nationale og **sektorspecifikke tilpasningsmål** i tilknyttede sektorer såsom landbrug, bygninger, skovbrug, energi, infrastruktur og transport. 20 medlemsstater anførte tilpasningsmål, hvoraf størstedelen var i fuld overensstemmelse med de identificerede risici (14 fuldt ud, 6 delvist). **Overvågnings- og evalueringsrammerne for tilpasningsmål** er enten af nyere dato eller under udarbejdelse i medlemsstaterne og fungerer inden for rammerne af de nationale tilpasningsstrategier eller -planer, og der tages sjældent hensyn til synergier med energiunionens dimensioner som afspejlet i de nationale energi- og klimaplaner. 12 medlemsstater rapporterede klare fremskridt med gennemførelsen af tilpasningsforanstaltninger for hvert tilpasningsmål.

I 2021 nåede EU op på en andel af **vedvarende energi** i det endelige bruttoenergiforbrug på **21,8 %**, hvilket er en lille **reduktion i forhold til 2020** (22 %)⁸⁷. Mens forbruget af vedvarende energi i absolutte tal steg med ca. 5 % i forhold til 2020, med 220 804 Mtoe sammenlignet med 209 595 Mtoe året før, steg det samlede energiforbrug hurtigere, i takt med at den økonomiske aktivitet tog fart efter ophævelsen af covid-restriktionerne. Desuden faldt andelen af vedvarende energi i flere medlemsstater på grund af forsinkelser i gennemførelsen af reglerne i direktivet om vedvarende energi om bæredygtighedskriterier for bioenergi.

Hvad angår fremskridt på vejen mod 2030 ligger andelen på 21,8 % i 2021 en smule under målet for andelen i den vejledende forløbskurs på 22,2 % for 2022⁸⁸ baseret på det nuværende 2030-mål på 32 %. Baseret på det ajourførte mål på 42,5 % ville det imidlertid ligge mere end 2 procentpoint under niveauet i forløbskurven (milepælen ville være 24,05 %).

Den samlede andel af vedvarende energi er i gennemsnit steget med 0,67 procentpoint pr. år siden 2010. Det nye 2030-mål på 42,5 % (og i endnu højere grad det ambitiøse mål på 45 %) vil kræve en meget

---

⁸⁵ Tilnærmede data for 2022 kan tyde på et brud i den faldende tendens i LULUCF-drænet, der er observeret i de seneste år. Ved vurderingen tages der imidlertid hensyn til den store usikkerhed forbundet med disse data og det forhold, at den muligvis vil blive genstand for større revisioner.

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ Som indberettet af medlemsstaterne i overensstemmelse med Eurostat SHARES.

⁸⁸ Forvaltningsforordningens artikel 4.

hurtigere vækst i de kommende år. Der har været særlig store fremskridt i **elsektoren** med en stigning i andelen af vedvarende energi fra 21,3 % i 2010 til 37,6 % i 2021. Fremskridtene inden for **opvarmning og køling** (fra 17 % til 22,9 %) og transport (fra 5,5 % til 9,1 %) var mere beskedne.

Andelen af vedvarende energi i 2021 varierer meget fra medlemsstat til medlemsstat, hvilket afspejler de forskellige udgangspositioner og nationale mål, der er fastsat for hver medlemsstat i det oprindelige direktiv om vedvarende energi, og de nationale bidrag, der er fastsat i de nationale energi- og klimaplaner. Sverige opnåede den højeste andel af vedvarende energi i 2021 (62,6 %) efterfulgt af Finland (43,1 %) og Letland (42,1 %). Med andele på højst 13 % havde Belgien, Irland, Luxembourg, Malta og Nederlandene de laveste andele af vedvarende energi. Flere medlemsstater oplevede betydelige fald i andelen, især Bulgarien med et fald på 6,3 procentpoint og Irland med et fald på 3,7 procentpoint (begge primært som følge af et fald inden for bioenergi). Andre, f.eks. Estland (med en stigning på næsten 8 procentpoint, delvis som følge af statistiske overførsler), oplevede store stigninger.

I betragtning af den nationale anvendelse og de statistiske overførsler, der på nuværende tidspunkt er givet meddelelse om, **lå følgende medlemsstaters andel i 2021 under deres bindende 2020-mål for vedvarende energi i henhold til det oprindelige direktiv om vedvarende energi: Frankrig (3,7 procentpoint lavere end 2020-målet), Irland (3,5 procentpoint), Nederlandene (1 procentpoint) og Rumænien (0,6 procentpoint)**. Disse medlemsstater skal derfor inden for ét år træffe supplerende foranstaltninger for at afhjælpe denne underopfyldelse i løbet af ét år⁸⁹.

EU opfyldte de 2020-målværdier for **energieffektivitet**, der er fastsat i direktivet om energieffektivitet, både hvad angår primærenergiforbrug og endeligt energiforbrug⁹⁰. Værdierne er dog betydeligt påvirket af covid-19-krisen og nedlukningsforanstaltningerne, som begrænsede den samlede aktivitet og dermed reducerede energiefterspørgslen.

I 2021 var primærenergiforbruget i EU 1 311 Mtoe, hvilket er ca. 6 % højere end i 2020. Dette skyldes sandsynligvis genopretningen efter covid-19-krisen, selv om primærenergiforbruget fortsat var lavere end i 2019. Dette afspejler endnu ikke EU's kollektive indsats for at reducere energiefterspørgslen efter Ruslands angrebskrig mod Ukraine. Hvis den nedadgående tendens fortsætter i de kommende år, tyder det på, at der er sket strukturelle forbedringer.

Det absolutte niveau for det endelige energiforbrug i 2021 faldt i 18 medlemsstater i forhold til 2005, mens det steg i otte medlemsstater, herunder med mere end 20 % i Litauen, Malta og Polen. I 2021 **oplevede alle medlemsstater stigninger i det samlede endelige energiforbrug i forhold til 2020. Hvad angår fremskridt på vejen mod 2030** er værdierne for primærenergiforbruget og det endelige energiforbrug generelt stadig ikke i overensstemmelse med **2030-målene**.

Indberettede nye årlige energibesparelser i henhold til energispareforpligtelsen i artikel 7 i direktiv om energieffektivitet beløber sig til 10 384 ktoe pr. år. DEN TILSVARENDE MÆNGDE NYE ÅRLIGE BESPARELSER, DER SVARER TIL MÅLET PÅ 0,8 % PR. ÅR⁹¹, ER 7 309 KTOE PR. ÅR FOR DE 25 MEDLEMSSTATER, DER INDBERETTEDE. De indberettede besparelser er således 42,1 % højere end de krævede besparelser.

De få medlemsstater, der har indberettet data, har gjort visse fremskridt hen imod de 2030-mål for

⁸⁹ I overensstemmelse med artikel 32, stk. 4, i forvaltningsforordningen.

⁹⁰ [Analysis of the Reports on 2020 Targets under Article 27 of the Governance Regulation — Energy Efficiency.](#)

⁹¹ Denne sats er på 0,24 % pr. år for Cypern og Malta.

byggningsrenovering der er fastsat i de nationale langsigtede renoveringsstrategier⁹². Antallet af nye og renoverede næsten energineutrale bygninger, som blev standarden for nye bygninger i medlemsstaterne ved udgangen af 2020⁹³, steg i gennemsnit med 80 % fra 2020 til 2021. Medlemsstaterne har også angivet en lang række milepæle og fremskridtsindikatorer, som er fastsat på nationalt plan, med fokus på forbedring af bygningsmassen og reduktion af dens energiforbrug. Indsatsen for at spore udviklingen i bygningsmassen skal øges. Forslaget⁹⁴ om at ajourføre direktivet om bygningers energimæssige ydeevne indeholder nyttige bestemmelser i denne henseende såsom om planer for renovering af bygninger og om oprettelse af nationale databaser for bygningers energimæssige ydeevne med oplysninger, der videregives til EU's overvågningsorgan for bygningsmassen hvert år⁹⁵.

Generelt fastsatte de fleste medlemsstater nationale målsætninger og mål vedrørende energisikkerhed i de nationale energi- og klimaplaner for 2019. Disse målsætninger antager forskellige former og spænder bl.a. fra opførelse og anvendelse af energilagringsanlæg til opførelse af LNG-terminaler eller reduktion af afhængigheden af energiimport. Disse tilsagn styrker EU's energisikkerhed.

Kommissionen var ikke i stand til at vurdere EU's fremskridt hen imod **diversificeringsmål** og dermed **energisikkerhed**, da blot syv medlemsstater havde fastsat mål eller målsætninger på dette område. Næsten alle lande, der havde fastsat sådanne diversificeringsmål, havde dog gjort visse fremskridt.

Det samme gælder for **reduktion af afhængigheden af energiimport** fra tredjelande, da blot seks medlemsstater har fastsat kvantificerbare mål og målsætninger på dette område. Blandt de lande, der havde fastsat specifikke mål for importafhængighed, blev der ikke rapporteret om væsentlige fremskridt (f.eks. Grækenland), og i nogle lande var situationen endog blevet forværret (f.eks. Kroatien og Polen). Kun Bulgarien, Italien og Estland har gjort visse fremskridt. EU's **afhængighed af import af fossile brændstoffer** har stort set været stabil i de ni år, der går forud for rapporteringsperioden, da den kun steg med et procentpoint i 2021 i forhold til 2012. I denne indikator tages der ikke højde for konsekvenserne af den russiske invasion af Ukraine, da der kun er tilgængelige data frem til 2021. På grund af medlemsstaternes udfasning af importen af fossile brændstoffer fra Rusland har situationen sandsynligvis ændret sig betydeligt.

Fremskridtene inden 2021 hen imod **målsætningen om at udvikle evnen til at håndtere begrænset eller afbrudt forsyning** fra en energikilde syntes at være positive, da de fleste lande har gjort betydelige fremskridt med hensyn til deres gas- og elsystemers modstandsdygtighed.

Medlemsstaterne har gjort en stor indsats for at **øge den grænseoverskridende kapacitet**. Færdiggørelsen af forskellige projekter af fælles interesse bør yderligere **forbedre sammenkoblingsniveauerne**. Ikke desto mindre lå syv medlemsstater (IE, EL, ES, FR, IT, CY, RO) under sammenkoblingsmålet for 2030, og fire (IE, ES, IT, CY) lå også under sammenkoblingsmålet for 2020. Der er behov for en yderligere indsats for at opfylde 2030-målene, navnlig med hensyn til rettidig gennemførelse af planlagte grænseoverskridende projekter.

Ikke alle medlemsstater har fastsat nationale mål for **fleksibilitet i energisystemet**. For dem, der har gjort det, er de nationale mål forskellige med hensyn til tilpasningsevne og målbarhed. Sverige har fastsat seks

---

⁹² [Assessment of first long-term renovation strategies under the Energy Performance of Building Directive \(Art. 2a\)](#).

⁹³ Som fastsat i direktiv (EU) 2010/31 om bygningers energimæssige ydeevne.

⁹⁴ COM(2021) 802 final.

⁹⁵ [EU's overvågningsorgan for bygningsmassen](#) er blevet opdateret i 2023.

nationale mål for fleksibilitetsløsninger for at identificere og fjerne hindringer og fremme fleksibilitet såsom fleksibelt elforbrug og lagring. Grækenland har indført klare rammer for deltagelse i og drift af fleksibelt elforbrug og gjort fremskridt med hensyn til at tiltrække fleksibelt elforbrug til energimarkedene.

Med hensyn til forskning, innovation og konkurrenceevne rapporterede 20 medlemsstater om foranstaltninger til gennemførelse af mål og politikker i den strategiske energiteknologiplan for EU. De fleste medlemsstater rapporterede om omfattende forskningsfinansieringsprogrammer, der støtter udviklingen af teknologier, der undersøges af arbejdsgrupperne vedrørende gennemførelse af planen. Med hensyn til **offentlige udgifter** til forskning og innovation (FoI) fremlagde 19 medlemsstater oplysninger om kvantificerbare nationale målsætninger, og fem medlemsstater indberettede i forhold til et mål. Ud af de 13 medlemsstater, der indberettede data for både 2020 og 2021, steg investeringerne i FoI i 12 medlemsstater (AT, CZ, DE, ES, FR, LT, MT, NL, AT, PT, FI, SE), og de faldt en smule i én medlemsstat (EL).

Det samlede beløb til energisubsidier i EU steg til 216 mia. EUR i 2021. Som en direkte følge af energikrisen nåede dette beløb op på **390 mia. EUR** i 2022. Medlemsstaterne oprettede **230 midlertidige støtteinstrumenter** som reaktion på energipriskrisen til en samlet anslået værdi af **195 mia. EUR**. En betydelig del af de midlertidige instrumenter var rettet mod husholdninger, som modtog **93 mia. EUR i støtte**. Støtten til vejtransportsektoren nåede op på **31 mia. EUR**, mens tværsektorielle subsidier beløb sig til **75 mia. EUR**. Mange af disse foranstaltninger, som medlemsstaterne har truffet for at beskytte husholdninger og kommercielle og industrielle forbrugere, **forventes at blive udfaset i 2023**, eller når energipriserne vender tilbage til et stabilt niveau.

Krisen førte til en midlertidig **stigning i subsidierne til fossile brændstoffer** (primært naturgas og brændstof til vejtransport) og nåede op på **123 mia. EUR i 2022**. På trods af en årlig stigning i udbredelsen af vedvarende energi hvert år **faldt subsidierne til vedvarende energi** fra 88 mia. EUR i 2020 til **86 mia. EUR** i 2021 og til **87 mia. EUR** i 2022. Det skyldes hovedsagelig markedsbaserede støtteinstrumenter såsom feed-in-præmier og differencekontrakter. I tider med høje markedspriser blev der foretaget tilbagebetalinger fra producenter af vedvarende energi til regeringer.

En langsigtet tendens til et fald i **subsidierne til fossile brændstoffer** blev forstyrret af krisen. Omkring halvdelen af subsidierne til fossile brændstoffer (58 mia. EUR) vil blive bragt til ophør i 2024 eller bliver kortsigtede. For de resterende ca. 1 % (1,7 mia. EUR) er der en slutdato på mellemlang sigt (2025-2030). For de resterende 52 % (64 mia. EUR) af disse subsidier til fossile brændstoffer er der endnu ikke nogen slutdato, eller også er slutdatoen fastsat til efter 2030⁹⁶.

Medlemsstaterne anvender **forskellige tilgange** til bekæmpelse af **energifattigdom**, enten baseret på kvantitative mål eller mere kvalitative vurderinger. Mens nogle lande har gjort fremskridt, står andre over for udfordringer med hensyn til at udarbejde klare fremskridtsvurderinger. Energifattigdom er blevet klart anerkendt i EU-retten. Medlemsstaterne har således ansvaret for at vurdere antallet af husstande, der befinder sig i energifattigdom, på deres respektive områder og for at gennemføre en blanding af struktur- og socialpolitikker, hvis der er et betydeligt antal husstande, der lever i energifattigdom⁹⁷.

---

⁹⁶ Nærmere oplysninger om subsidier til fossile brændstoffer findes i den ledsagende rapport om energisubsidier i Europa.

⁹⁷ Artikel 3 i forordning (EU) 2018/1999.

Andelen af husstande, der ikke kunne holde deres hjem tilstrækkeligt varmt, faldt i de fleste medlemsstater i 2021. Kun Spanien rapporterede om en kraftig stigning mellem 2019 og 2021. Alle medlemsstater er påvirket, om end der er en betydelig geografisk spredning, og tallene varierer fra 1,4 % i Finland til 22,5 % i Bulgarien. Det skal bemærkes, at disse indberettede tal endnu ikke afspejler stigningen i antallet af husstande, der ikke kunne holde deres hjem tilstrækkeligt varmt i 2022 som følge af stigningen i energipriserne (se afsnit 1.1). Samtidig indførte medlemsstaterne et betydeligt antal nødforanstaltninger sidste vinter, som har bidraget til at begrænse energikrisens indvirkning på de mest sårbare husholdninger.

2.2. Politikker og foranstaltninger til opfyldelse af EU's og medlemsstaternes mål, målsætninger og bidrag fastsat for 2030

Der gøres grundlæggende fremskridt i opfyldelsen af 2030-ambitionerne, idet **medlemsstaterne sikrer passende og troværdige politikker og foranstaltninger samt den nødvendige finansiering** til at understøtte deres mål, målsætninger og bidrag som fastsat i deres nationale energi- og klimaplaner og den lovgivning, der er vedtaget på EU-plan. I 2023 dækker denne rapportering for første gang alle fem dimensioner af energiunionen på en integreret måde. Det samlede antal indberettede individuelle politikker og foranstaltninger steg fra 2 052 i 2021⁹⁸ til 3 039 i 2023. Der er i gennemsnit 113 individuelle politikker og foranstaltninger pr. medlemsstat. Dette er en stigning på 48 % i forhold til 2021. Desuden er der en stor stigning i antallet af nyligt gennemførte politikker og foranstaltninger, hvilket kan skyldes medlemsstaternes behov for at gennemføre nye politikker og foranstaltninger for at opfylde deres klima- og energimål for 2030.

Det er ikke muligt at foretage en **strukturel sammenligning af den tilgængelige og nødvendige finansiering til at nå** de mål, målsætninger og bidrag, som medlemsstaterne har fastsat i deres nationale energi- og klimaplaner. Dataene er ofte ufuldstændige eller inkonsekvente, og der er således ikke muligt at foretage en struktureret sammenligning. I den næste rapporteringscyklus vil det derfor være vigtigt at øge tilgængeligheden, ensartetheden og sammenligneligheden af de indberettede oplysninger.

På EU-plan blev den første indkaldelse af forslag under **EU's finansieringsmekanisme for vedvarende energi offentliggjort i 2023**. Indkaldelsen er baseret på Luxembourgs frivillige deltagelse som det bidragydende land, der indbetaler 40 mio. EUR i mekanismen, og Finland er værtslandet, hvor der vil blive opført solcelleprojekter og produceret vedvarende energi med en samlet kapacitet på op til 400 MW. I de næste 15 år vil Luxembourg og Finland dele de statistiske fordele ved den elektricitet, der produceres af de støttede projekter. Kommissionen er i gang med tilrettelæggelsen af den næste indkaldelse af forslag i 2024.

I 2023 blev **Connecting Europe-facilitetens (CEF) vindue for vedvarende energi og grænseoverskridende projekter** gennemført gennem to vellykkede indkaldelser. De ydede støtte til havvindmølleparken ELWIND udviklet af Estland og Letland, brintværdikædeprojektet CICERONE udviklet af Spanien, Italien, Nederlandene og Tyskland, havvindmølleparken SLOWP udviklet af Estland og Luxembourg og den grænseoverskridende onshorevindmøllepark ULP-RES. I 2021 og 2022 blev der ydet i alt 1,64 mia. EUR i CEF-tilskud til projekter vedrørende kritisk infrastruktur af fælles interesse.

Med hensyn til virkninger af og omkostninger ved politikker og foranstaltninger indberettede 18 medlemsstater kvantitative forventede drivhusgasbesparelser. Besparelserne beløber sig til 407 Mt CO₂e i 2025, 703 Mt i 2030, 577 Mt i 2035 og 537 Mt i 2040. De rapporterede besparelser forekommer ufuldstændige, da faldet efter 2030 ikke er i overensstemmelse med forventningerne om at øge

---

⁹⁸ Som indberettet i henhold til artikel 18 i forvaltningsforordningen.

besparelserne over tid.

Medlemsstaterne rapporterede kun i begrænset og varierende omfang om de **fremtidige virkninger af emissioner af luftforurenende stoffer** forbundet med gennemførelsen af de politikker og foranstaltninger, der er fastsat i deres nationale energi- og klimaplaner. To medlemsstater rapporterer om virkninger af (næsten alle deres) politikker og foranstaltninger, men de fleste rapporterer kun om en (meget) mindre andel af deres politikker og foranstaltninger, og seks medlemsstater rapporterede ikke om indvirkning på luftkvalitet og emissioner til luft af nogen politikker og foranstaltninger. **Størstedelen af de rapporterende medlemsstater indberettede reduktioner pr. forurenende stof** (NO_x, NH₃, PM_{2.5}, SO₂, NMVOC) som følge af gennemførelsen af politikkerne og foranstaltningerne, og virkningerne var tydeligere for nogle forurenende stoffer (f.eks. SO₂) end for andre (f.eks. NH₃, PM_{2.5}).

2.3. Regionalt samarbejde

Øget regionalt samarbejde kan styrke indvirkningen af og sammenhængen på tværs af energiunionens fem dimensioner. De fleste medlemsstater rapporterede om deres fremskridt med gennemførelsen af regionalt samarbejde, og de fleste rapporterede om **visse fremskridt i mindst ét af deres regionale samarbejdsinitiativer eller -projekter**. De pågældende regionale samarbejdsprojekter eller -initiativer spænder over de fem dimensioner, selv om **der i de fleste er fokus på energisikkerhed, det indre energimarked og dekarbonisering**, og i et mindre antal projekter eller initiativer er der fokus på energieffektivitet eller forskning, innovation og konkurrenceevne.

Det regionale samarbejde om vedvarende energi er ved at tage fart, navnlig i offshoresektoren. På grundlag af energisamarbejdet i Nordsøen (NSEC) og planen for sammenkobling af det baltiske energimarked (BEMIP) har landene omkring Nordsøen og Østersøen undertegnet adskillige erklæringer⁹⁹ og aftalememoranda med henblik på at udvikle offshorepotentialet i de to havområder i fællesskab. Desuden har de europæiske energiministre været samlet mere end 20 gange i forskellige sammenhæng (f.eks.: på uformelle og ekstraordinære møder og i TTE-Rådet siden januar 2022).

Flere medlemsstater rapporterer om fremskridt i det regionale samarbejde gennem regionale fora såsom Det Pentilaterale Energiforum og NSEC, gennem strategier såsom EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav¹⁰⁰ og gennem samarbejde i forbindelse med tekniske energiprojekter, der gennemføres via det europæiske net af transmissionssystemoperatører for elektricitet, Interreg og Connecting Europe-faciliteten.

2.4. Dialog på flere niveauer

Dialog på flere niveauer er et **grundlæggende redskab til at opnå opbakning i hele samfundet til behovet for energiomstilling og opfyldelse af klima- og energiambitionerne for 2030**. De fleste medlemsstater rapporterede om aktiviteter i forbindelse med etableringen af nationale klima- og energialoger på flere niveauer og henviste til oprettelsen af forskellige fora, platforme og udvalg. Disse involverede lokale myndigheder, civilsamfundsorganisationer, erhvervslivet, investorer, andre relevante interessenter og den brede offentlighed.

Disse dialogers modenhed, sofistikeringsgrad og strukturering varierer imidlertid betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat. Nogle medlemsstater henviser til strukturer eller metoder, der har eksisteret i

---

⁹⁹ [Marienborg-erklæringen](#) og [den fælles erklæring om energisamarbejdet i Nordsøen](#).

¹⁰⁰ [EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav \(ec.europa.eu\)](#).

flere år, selv før forvaltningsforordningen trådte i kraft, mens andre medlemsstater henviser til processer, der er indført siden 2022, eller som er ved at blive etableret.

En række medlemsstater satte deres proces i perspektiv, fremhævede regelmæssigheden og den permanente karakter af deres initiativer og kvalificerede og kvantificerede deres aktiviteter og resultaterne og virkningerne, mens andre medlemsstater blot opregnede deres høringer og arrangementer uden at forklare den overordnede tilgang, eller hvordan deres initiativer er indbyrdes forbundne. Der har været et stærkt fokus på inddragelsen af lokale myndigheder i flere medlemsstater, men det er ikke tydeligt fremhævet.

Mange medlemsstater **begrænser omfanget** af deres klima- og energidialoger på flere niveauer til **udviklingen af nationale energi- og klimaplaner**, hvorimod forvaltningsforordningen har til formål at sikre en mere omfattende ramme ved at pålægge medlemsstaterne at etablere en dialog på flere niveauer, der dækker de forskellige scenarier for energi- og klimapolitikken, herunder på lang sigt, og at gennemgå opnåede fremskridt.

3. KONKLUSION, PERSPEKTIVER OG RESTERENDE UDFORDRINGER

Energikrisen, som påvirker EU, har vist betydningen af beredskab og modstandsdygtighed. Samtidig har koordineringen på EU-plan og EU's og medlemsstaternes fælles indsats vist sig at være effektiv, hvilket har gjort, at medlemsstaterne er blevet mere forenet, og at EU har fået større geopolitisk indflydelse og vægt. Fremover vil både modstandsdygtighed og afstemning af medlemsstaternes og EU's indsats fortsat være afgørende for at **sikre energisikkerheden, styrke EU's energiafhængighed og fuldføre omstillingen til ren energi**. Den seneste udvikling har også understreget, at energisikkerhed er afgørende for EU's økonomiske sikkerhed, da de fleste økonomiske sektorer er afhængige af en stabil energiforsyning og forsyningskæder.

Kommissionen vil fortsat arbejde tæt sammen med både Parlamentet og Rådet med henblik på at nå frem til retfærdige, afbalancerede og ambitiøse aftaler om de udestående initiativer i den europæiske grønne pagt inden udløbet af den nuværende Kommissions mandatperiode. Dette vil gøre det muligt for EU at opbygge et solidt lovgivningsgrundlag og **fokusere på gennemførelsen heraf** for at tackle udfordringerne forbundet med at blive det første klimaneutrale kontinent. Samtidig skal medlemsstaterne senest den 30. juni 2024 efter Kommissionens vurdering af og anbefalinger om deres udkast færdiggøre deres ajourførte **nationale energi- og klimaplaner**. I disse planer redegøres der nærmere for, hvordan de enkelte medlemsstater vil udføre den afgørende opgave med at gennemføre den europæiske grønne pagt senest i 2030, og de vil således være omdrejningspunktet for EU's og medlemsstaternes strategi for gennemførelse af energiunionens mere avancerede mål og ambitioner.

Det er lykkedes EU at navigere gennem de seneste vanskeligheder, men der er stadig en række store udfordringer. Disse skal tackles på kort til mellemlang sigt for at styrke EU's modstandsdygtighed og suverænitæt på energiområdet, bidrage til industriens konkurrenceevne, sikre vedvarende arbejdspladser og gøre klimaneutralitet til en realitet for kommende generationer. En række områder, der skal ses nærmere på, er nærmere beskrevet i det følgende.

1) En moderniseret energi- og klimaforvaltning og politisk arkitektur i EU efter 2030

Som følge af Fit for 55-forslagene og REPowerEU-planen er EU nu næsten fuldt ud udstyret med lovgivningsmæssige og ikkelovgivningsmæssige værktøjer til at gennemføre omstillingen til ren energi gennem sikker, prismæssigt overkommelig og konkurrencedygtig energi. I lyset af den kommende revision

af forvaltningsforordningen i 2024 kan det blive nødvendigt at tage **EU's klima- og energiforvaltning og politiske arkitektur** op til fornyet overvejelse. Siden Ruslands invasion af Ukraine har **EU's koordinering** og foranstaltninger **på energiområdet** været afgørende for at afbøde virkningerne af energikrisen. Den strategiske koordinering af energipolitikken på EU-plan er vigtig for at nå EU's energimål, herunder udfasning af importen af russiske fossile brændstoffer senest i 2027 og opbygning af strategisk energiautonomi. Revisionen af forvaltningsrammen for energi og klimaindsatsen skal afspejle de ændringer, der følger af "Fit for 55"-pakken, og styrke EU's muligheder for at opfylde sine mål. Dette vil være afgørende for at gå foran med et godt eksempel og overbevise internationale partnere om, at de også skal gennemføre omstillingen til ren energi, i første omgang med globale mål for energieffektivitet og vedvarende energi forud for COP28 ved årets udgang.

Tiden er desuden inde til at overveje **drivhusgasmålet for 2040**. Dette mål bør baseres på troværdige og målbare skridt hen imod det langsigtede mål om klimaneutralitet senest i 2050. Fastsættelse af et drivhusgasmål for 2040 vil skabe større **forudsigelighed for investorer på lang sigt** og samtidig give mulighed for en **omkostningseffektiv energiomstilling og for at øge EU-industriens konkurrenceevne og cementere EU's position som global leder** i omstillingen til ren energi. Hverken vejen mod klimaneutralitet, forsynings sikkerhed eller prisoverkommelighed kan tages for givet. **Fremtidens klima- og energiforvaltning** skal derfor **sætte EU og medlemsstaterne i stand til at tackle de resterende udfordringer** og sikre, at Unionen fortsat er en konkurrencedygtig global aktør.

2) Et kraftigt skub i EU's konkurrenceevne og industrielle lederskab

EU's **konkurrenceevne** er en vigtig garanti for EU's teknologiske suverænitet og energisystemets uafhængighed. Den nuværende Kommission mener, at det er af strategisk betydning at opretholde og styrke EU's konkurrenceevne. Dette kommer til udtryk ved Kommissionens formands anmodning til Mario Draghi om at udarbejde en særlig rapport om europæisk konkurrenceevne i fremtiden. **Konkurrencedygtige europæiske virksomheder** og et **stærkt produktionsgrundlag for rene teknologier** er afgørende for at nå EU's energimål. **Inflationen** er stadig høj. Dette påvirker omstillingen til ren energi og navnlig investeringer i vedvarende energi og energieffektivitet, som er kapitalintensive. Selv om naturgaspriserne har stabiliseret sig efter krisen, er de stadig dobbelt så høje som før krisen¹⁰¹, og energipriserne er konsekvent højere i EU end i andre regioner i verden¹⁰². Der skal sikres billig, sikker og stabil adgang til elektricitet i forbindelse med omstillingen til ren energi. Høje energipriser medfører en konkurrencemæssig ulempe, ikke kun for EU's fremstillingsindustri, men også for det **globale kapløb for rene teknologier**.

Med vedtagelsen af Inflation Reduction Act investerer USA offentlige midler for at stimulere miljømæssigt bæredygtigt forbrug, bæredygtig produktion og bæredygtige investeringer, hovedsagelig gennem målrettede skattelettelser (med i alt 500 mia. USD, hvoraf 60 % er rettet mod energisektoren). Samtidig er Kina førende med hensyn til støtte til rene teknologier¹⁰³ gennem en investeringsorienteret økonomi. Kina

---

¹⁰¹ [EU fossil generation hits record low as demand falls. Ember \(ember-climate.org\).](https://ember-climate.org/)

¹⁰² Energikrisen og krigen i Ukraine førte til en eksponentiel prisstigning og -konvergens mellem Europa og Asien og en midlertidig forværring af den ugunstige prisforskel mellem EU og USA (el- og gaspriserne i EU var mellem henholdsvis 2 og 3 til 5 gange højere end de amerikanske priser allerede før højdepunktet i sommeren 2022). Dette vil sandsynligvis også være tilfældet i det kommende årti (billigere amerikansk gas og især elektricitet).

¹⁰³ [Strategic perspectives: Competing in the new zero-carbon industrial era.](#)

producerer enorme mængder subsidierede solcellepaneler og imødekommer den store efterspørgsel på EU-markedet.

Gennem **forordningen om nettonulindustri** som led i industriplanen for den grønne pagt sigter Kommissionen mod at styrke EU's konkurrenceevne og indenlandske produktionskapacitet inden for nettonul teknologier. For at fastholde konkurrenceevnen skal EU opbygge kapacitet til at udnytte alle relevante teknologier på den mest effektive måde, gennem tilvejebringelse af en passende retlig ramme. Kommissionen vil fremlægge en **europæisk vindenergi pakke** for at tackle de specifikke udfordringer i vindenergisektoren. De vigtigste elementer i denne pakke vil omfatte foranstaltninger til yderligere fremskyndelse af tilladelser, forbedring af auktionssystemerne i hele EU, færdigheder, adgang til finansiering og stabile forsyningskæder. Desuden kan EU inden for rammerne af bilaterale handelsaftaler eller gennem industripartnerskaber inden for nettonul teknologi indgå partnerskaber med udvalgte lande uden for EU, som har passende industriel kapacitet og lavere produktionsomkostninger.

EU's lovgivningsmæssige og finansielle rammer har til formål at slå bro over **kløften mellem forskning og innovation og markedsudbredelsen** inden for nye rene teknologier eller rene teknologier i den første udviklingsfase. Kommissionen vil fortsat støtte **forskning og innovation** i tæt partnerskab med industrien for at fremskynde udviklingen af rene teknologier og styrke EU's produktionsgrundlag. Mere specifikt kan målrettede **regler for grønne offentlige indkøb** bidrage til en yderligere mobilisering af private investeringer til støtte for EU-baserede nystartede virksomheder og vækstvirksomheder. Erhvervs klimaet for små og mellemstore virksomheder vil blive forbedret gennem en konkurrenceevnekontrol af alle nye retsakter og et lovgivningsforslag, der har til formål at **mindke rapporteringsforpligtelserne** på EU-plan med 25 %. Indledningen af **dialoger om ren omstilling** med industrien støtter også opbygningen af forretningsmodeller for dekarbonisering af industrien (f.eks. stål, batterier). Samtidig vil EU øge beskyttelsen af sin industri mod markedsforvridninger forårsaget af tredjelande. Iværksættelsen af en antisubsidieundersøgelse af elbiler fra Kina er et første skridt. Intelligente, innovative teknologier spiller allerede en afgørende rolle i forbindelse med analyse og optimering af energisystemer. I denne forbindelse og for forskning og innovation forventes **kunstig intelligens** at spille en større rolle. Kommissionen arbejder hen imod etablering af globale minimumsstandarder for sikker og etisk anvendelse af kunstig intelligens. Vores fremtidige cleantechindustri skal udformes i Europa.

3) Sikring af pålidelige forsyninger af kritiske råstoffer

Pålidelig adgang til visse råstoffer er et voksende problem i EU. En sådan adgang vil være afgørende for omstillingen til ren energi og EU-industriens konkurrenceevne. De fleste grønne teknologier kræver betydelige mængder metaller og mineraler såsom kobber, litium og kobolt. Ifølge Det Internationale Energiagentur kan forsyningen af visse råstoffer blive mere og mere begrænset¹⁰⁴, efterhånden som efterspørgslen stiger. EU's efterspørgsel efter kritiske råstoffer forventes at **stige drastisk**, og EU er stærkt afhængig af import fra nogle få, ofte næsten monopolistiske tredjelande (f.eks. får EU 98 % af sin forsyning af sjældne jordarter og 93 % af sit magnesium fra Kina)¹⁰⁵. Den seneste krise har vist risiciene ved og

¹⁰⁴ Den globale efterspørgsel efter sjældne jordarter, der anvendes i vindmøller, forventes at blive femdoblet inden 2050, efterspørgslen efter nikkel, der anvendes i batterier, forventes at stige med 15 gange inden 2040, efterspørgslen efter lithium, der anvendes i elkøretøjer, forventes at stige 57 gange inden 2050, efterspørgslen efter platinmetaller, der anvendes i brintbrændselsceller, forventes at stige 970 gange inden 2050 (kilde: COM(2023) 160 final).

¹⁰⁵ [RMIS — EU's informationssystem om råstoffer \(europa.eu\)](#).

konsekvenserne af at være alt for afhængig af ét andet land, og Kina har allerede indført eksportrestriktioner for gallium og germanium, som er afgørende for halvledere og solcellepaneler. Kommissionens forslag til en **retsakt om kritiske råstoffer** har til formål at sikre adgang til en sikker og bæredygtig forsyning af disse råstoffer. Fremskridt hen imod den **cirkulære anvendelse af materialer** kan også forbedre EU's forsyningssikkerhed med hensyn til kritiske råstoffer. Der synes at være behov for yderligere foranstaltninger, der tager sigte på at diversificere adgangen til råstoffer. Desuden bebudede Kommissionen, at den ville oprette en ny gruppe for kritiske råstoffer for alle ligesindede lande, der er villige til at styrke de globale forsyningskæder, styrke Verdenshandelsorganisationen og skærpe håndhævelsen for at bekæmpe illoyal handelspraksis.

4) Sikring af de nødvendige investeringer i omstillingen til ren energi

For at nå de ambitiøse 2030-mål **skal investeringerne** i omstillingen til ren energi **øges** betydeligt, men de offentlige ressourcer forventes at være begrænsede. I sin strategiske fremsynsrapport 2023 anslog Kommissionen, at der er behov for **yderligere 620 mia. EUR i årlige investeringer** for at nå målene i den europæiske grønne pagt og REPowerEU¹⁰⁶. Selv om europæiske finansielle institutter som Den Europæiske Investeringsbank og Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling vil spille en central rolle, skal størstedelen af investeringerne komme fra den private sektor. EU skal skabe et attraktivt investeringsmiljø og mobilisere privat finansiering. Med henblik herpå arbejder EU på at indføre en solid ramme for bæredygtig finansiering¹⁰⁷ for at kanalisere mere privat kapital i retning af den grønne og bæredygtige omstilling, herunder til vedvarende energi. En vigtig **katalysator** for de nødvendige investeringer er **forudsigelighed i politikken på lang sigt**. Forenklet og mindre bureaukratisk adgang til EU-støtte (navnlig til lån og lånegarantier) vil **gøre det indre marked mere attraktivt for grønne investeringer og støtte mobiliseringen af private investeringer** gennem EU-budgettet.

5) Sikring af overkommelige energipriser og en stærk beskyttelse af og indflydelse til forbrugerne

En **ægte energiunion** skal sikre **overkommelige energipriser** til gavn for alle, allerede på kort sigt. **Forbrugerne og samfundet** har spillet en vigtig rolle i håndteringen af virkningerne af energikrisen ved at reducere deres energiefterspørgsel, selv om dette forværrer mange menneskers økonomiske vanskeligheder. De kan dog være **svækket af denne krise**, og priserne på naturgas og elektricitet er i dag stadig dobbelt så høje som før krisen¹⁰⁸. Omstillingen til **et mere elektrificeret, dekarboniseret og decentraliseret energisystem** vil reelt bringe forbrugeren i førersædet med hensyn til dekarboniseringsforanstaltninger som følge af fremkomsten af innovative **modeller for forbrugerindflydelse** med fokus på **kollektivt egetforbrug og energideling**.

Disse ordninger sikrer, at forbrugerne kan drage fordel af moderate elpriser på vedvarende energi produceret uden for stedet. For at sikre en retfærdig omstilling er det vigtigt, at sådanne ordninger er tilgængelige for lavindkomsthusholdninger, og at forbrugerne er tilstrækkelig informeret og får et stærkt sæt af rettigheder og omfattes af retlig beskyttelse og støtteforanstaltninger både på nationalt plan og EU-plan. Yderligere indførelse af intelligente målere i husholdningerne vil være afgørende for at styrke forbrugernes indflydelse og fremme mere intelligente energiforbrugsmønstre og energibesparelser. I grænseregioner kan

¹⁰⁶ COM(2023) 376 final, baseret på SWD(2023) 68 final og COM(2022) 438 final. Desuden kræver forordningen om nettonulindustri i alt 92 mia. EUR i perioden 2023-2030.

¹⁰⁷ [Pakken om bæredygtig finansiering, 13. juni 2023.](#)

¹⁰⁸ [EU fossil generation hits record low as demand falls | Ember \(ember-climate.org\).](#)

lokalt grænseoverskridende samarbejde i energisektoren bidrage til at løse det problem, at der bor færre mennesker i disse områder, ved at bidrage til den økonomiske revitalisering af disse områder. EU vil fortsat spille en afgørende rolle med hensyn til at hjælpe den brede offentlighed med fortsat at være en drivkraft for omstillingen til grøn energi og sikre en retfærdig omstilling. Derudover er gennemførelsen af princippet om "energieffektivitet først" fortsat afgørende.

6) Forbedring af energimarkederne og energinettene og yderligere integrering af energisystemet

EU's fremtidige energisystem skal integreres og håndtere stadig mere decentralisering. Energinettene skal hurtigst muligt styrkes, og det vil være nødvendigt at tilpasse energimarkedet. Et rent, effektivt og integreret energisystem vil kræve betydelige **investeringer i transmissions- og distributionsnet** for at sikre sammenkoblinger og tilpasning til en decentraliseret produktion og efterspørgselsreaktion og for at muliggøre udbredelsen af en høj andel af billig vedvarende energi. I den kommende **nethandlingsplan** vil der blive foreslået vigtige skridt i denne retning. Kunstig intelligens vil spille en større rolle i forvaltningen og optimeringen af det fremtidige energisystem i EU. Et stadig mere digitaliseret energisystem indebærer en højere risiko for cyberangreb, hvilket kræver, at der træffes passende cybersikkerhedsforanstaltninger. Energimarkederne skal sende hensigtsmæssige investeringssignaler vedrørende vedvarende energi, energieffektivitetsforanstaltninger og nødvendig netudbygning. Markederne skal ikke blot rumme flere deltagere, der handler på lokalt plan, men også fremme udviklingen af store og komplekse hybride projekter for vedvarende energi, undertiden langt ude på havet. Som et første skridt vil det være vigtigt, at alle medlemsstater gennemfører pakken om ren energi¹⁰⁹.

Digitalisering, fleksibilitet og efterspørgselsreaktion vil spille en central rolle i et velfungerende, rent og decentraliseret energisystem. EU har vedtaget en omfattende lovgivningsmæssig ramme for at tackle disse udfordringer. Kommissionen har desuden fremlagt en **strukturereform af elmarkedets udformning** i lyset af energikrisen. Pakken vil mindske fossile brændstoffers indvirkning på energipriserne og tilskynde til indførelse af mere rene og fleksible løsninger. Ikke desto mindre er der fortsat betydelige hindringer for udbredelsen af hensigtsmæssige forretningsmodeller og tekniske løsninger såsom intelligente net. Yderligere integration af detailmarkederne kan gøre det nødvendigt at undersøge mulighederne for innovative værktøjer og incitamenter til at fremskynde en ren og retfærdig omstilling. Med henblik herpå vil EU samarbejde med alle markedsaktører for at fremme aktiv deltagelse og mobilisere de integrerede EU-energimarkeders fulde potentiale. Samtidig skal energisystemet tilpasse sig dramatiske klimarelaterede ændringer.

7) Afhjælpning af manglen på arbejdskraft og færdigheder i energisektoren

Manglen på arbejdskraft og færdigheder er en **flaskehals** for gennemførelsen af omstillingen til ren energi og for EU's konkurrenceevne. Ifølge skøn vil opfyldelsen af vores REPowerEU-mål kræve, at der **skabes over 3,5 mio. arbejdspladser¹¹⁰ frem til 2030**, hvilket er mere end en tredobling af den eksisterende arbejdsstyrke på ca. 1.5 mio. arbejdstagere. Der er tale om arbejdspladser i sektoren for ren energi, men også inden for fremstilling, byggeri, transport og tjenesteydelser i forbindelse med øget fremstilling og udbredelse af disse teknologier¹¹¹. En forudsætning herfor er, at der er færdigheder til

¹⁰⁹ [Pakken om ren energi til alle europæere.](#)

¹¹⁰ [Pagten for færdigheder: Lancering af et omfattende færdighedspartnerskab inden for vedvarende energi](#)

¹¹¹ Jf. arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om skøn over behovet for investeringer i færdigheder i forbindelse med forordningen om nettonulindustri.

rådighed, og at arbejdstagerne kan overgå til disse nye sektorer. Næsten 30 % af de virksomheder i EU, der fremstiller elektrisk udstyr, manglede arbejdskraft i 2022. Denne tendens forventes at blive forstærket og påvirker også **kerneenergi-sektoren**. I denne forbindelse skal **opkvalificering og omskoling af arbejdstagere** være en prioritet for EU, samtidig med at der sikres et kønsbalanceret, retfærdigt og inklusivt arbejdsmiljø. Adgangen til arbejdsmarkedet skal forbedres, navnlig for kvinder, unge og migranter, og der bør lægges vægt på at sikre gode arbejdsvilkår. Det er også afgørende for den sociale accept af omstillingen til ren energi, at omstillingen til ren energi omsættes til gode jobmuligheder for EU-borgerne i overensstemmelse med det politiske mål om, at ingen lades i stikken.

8) **Undersøgelse af konsekvenserne af vandknaphed for energisystemer**

Der skal være større opmærksomhed på sammenhængen mellem energisystemet og tilgængeligheden af ferskvand. Dette skyldes, at **vand er kritisk for EU's energisystem**, og at hyppigheden og intensiteten af ekstreme vejrforhold er stigende. Vand anvendes til næsten alle former for energiproduktion i EU, og vandmangel har allerede påvirket EU's energiproduktion, f.eks. vandkraftværker og konventionelle varmekraftværker, afkøling af atomreaktorer eller transport af brændstoffer ad vandveje. Det blev fremhævet på FN's vandkonference i 2023, at en integreret tilgang til vand-, energi-, fødevarer- og økosystemkriser er vigtig¹¹².

9) **Fastsættelse af en fast tidsramme for udfasningen af subsidier til fossile brændstoffer**

Subsidierne til fossile brændstoffer er steget under energikrisen på trods af den langsigtede tendens til et fald. Da over 50 % (64 mia. EUR) af subsidierne til fossile brændstoffer endnu ikke har en slutdato, vil det være vigtigt at fastsætte en tidsramme for udfasningen af subsidier til fossile brændstoffer i overensstemmelse med dekarboniseringsmålene i den europæiske grønne pagt og REPowerEU.

Konklusion

EU handler i et **stadig mere komplekst internationalt miljø**¹¹³, hvor forskellige internationale aktører påtager sig nye og ofte mere konfrontatoriske roller. **De internationale energimarkeder** er i gang med en gennemgribende omlægning, i takt med at verden tilpasser sig nedgangen i strømmene mellem Rusland og Europa, og de er fortsat sårbare. Det globale **kapløb om ren teknologi** er et eksempel. Disse nye geopolitiske realiteter for den internationale konkurrenceevne skal tages i betragtning ved udformningen af den fremtidige energipolitik, som vil udgøre grundlaget for økonomisk velstand og sikkerhed. EU vil fortsat fremme **åben og fair handel** på trods af praksis i visse lande uden for EU. Iværksættelsen af en antisubsidieundersøgelse af elbiler fra Kina er et eksempel på, hvordan EU kan træffe foranstaltninger for at forsvare sin økonomi retfærdigt mod risikoen for markedsforvridning.

Samtidig er det i EU's strategiske interesse at styrke internationale partnerskaber, herunder med kandidatlande, da dette vil øge EU's sikkerhed og indflydelse. EU's tilgang baseret på et partnerskab mellem ligestillede i det internationale samarbejde er fortsat afgørende, da flere og flere lande søger de mest fordelagtige partnerskaber.

Solidaritet mellem medlemsstaterne og alliancer med ligesindede lande såsom G7-medlemmerne vil være afgørende. EU og medlemsstaterne skal handle i fællesskab og på en koordineret måde, både nationalt og i

---

¹¹² [UN 2023 Water Conference: Summary of the proceedings by the president of the general assembly.](#)

¹¹³ Se den strategiske fremsynsrapport 2023 (COM(2023) 376 final).

internationale fora, for at øge deres indflydelse. Kommissionens formand udtrykte det således: "hvis vi holder sammen indadtil, kan ingen skille os udefra"¹¹⁴.

EU har gjort fremskridt inden for energiautonomi og -sikkerhed og er parat til en retfærdig og økonomisk overkommelig global omstilling til ren energi. Samtidig gør inflationsudviklingen og konsekvenserne af klimakrisen den fremtidige kontekst endnu mere kompleks. De endelige ajourføringer af medlemsstaternes nationale energi- og klimaplaner, der forventes i 2024, vil være en vigtig milepæl i imødegåelsen af de identificerede udfordringer og i reaktionen på de ændrede omstændigheder siden vedtagelsen af de første planer i 2019. Nu er EU nødt til at komme videre med den proces, der er sat i gang, foregribe og tackle fremtidige udfordringer og fremskynde gennemførelsen af den brede vifte af politiske initiativer, der er iværksat inden for rammerne af den europæiske grønne pagt. Der skal allerede nu tages hensyn til perspektivet efter 2030 i politikker og investeringer.

---

¹¹⁴ [Kommissionsformand Ursula von der Leyens tale om Unionens tilstand 2023.](#)